

**LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA**

2024 M. BALANDŽIO 1 D.–2024 M. BALANDŽIO 30 D.

**APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS**

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	4
<i>Dėl lenkų tautinės mažumos interesų įvertinimo, sudarant rinkimų apygardas .....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl savivaldybės tarybos teisės perleisti teisę priimti sprendimus dėl disponavimo savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turtu.....</i>	<i>5</i>
5. RINKIMAI, REFERENDUMAI IR POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLA.....	6
<i>Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame leidinyje skelbiamos kandidato rinkimų programos turinio vertinimo .....</i>	<i>6</i>
<i>Dėl rinkėjo teisės skųsti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą, kuriuo atsisakoma spausdinti kandidato į Respublikos Prezidentus rinkimų programą.....</i>	<i>8</i>
<i>Dėl rinkėjų parašų rinkimo tik elektroniniu būdu.....</i>	<i>8</i>
<i>Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo patvirtintos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų, skirtų Respublikos Prezidento rinkimų agitacijai, rengimo taisyklės, ginčijimo.....</i>	<i>9</i>
<i>Dėl referendumui teikiamo sprendimo teksto turinio ir formos vertinimo .....</i>	<i>9</i>
7. SOCIALINĖ APSAUGA	10
<i>Dėl svarbių prižasčių vertinimo esant prašymui nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime dalyvio iniciatyva10</i>	
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	11
<i>Dėl užsieniečio keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui vertinimo, kai jo nepilnametis vaikas yra Lietuvoje gyvenantis Lietuvos Respublikos pilietis.....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl kompetentingoms institucijoms tenkančios pareigos įvertinti į SIS II įvedamų perspėjimų atitiktį proporcingumo principui.....</i>	<i>12</i>
<i>Dėl nesumokėtos baudos už administracinį nusižengimą nulemto draudimo atvykti proporcingumo vertinimo .....</i>	<i>13</i>
13. MUITINĖS VEIKLA.....	14
<i>Dėl patikrinimų atlikusios muitinės pareigos patikrinimo ataskaitoje išsamiai aprašyti visus nustatytus pažeidimus, su kuriais siejamas skolos muitinei atsiradimas .....</i>	<i>14</i>
15. ŽEMĖS TEISINIAI SANTYKIAI	15
<i>Dėl žemės sklypo savininko teisės būti išklaustyta užtikrinimo prieš kompetentingam subjektui administraciniu aktu nustatant servitutą šiame sklype .....</i>	<i>15</i>
17. STATYBA.....	16
<i>Dėl prievolės mokėti savivaldybių infrastruktūros plėtros įmoką prašant išduoti statybą leidžiantį dokumentą, kai specialieji reikalavimai statiniui išduoti iki įsigaliojant šią įmoką nustačiusiam teisiniam reguliavimui16</i>	
26. ASMENS DUOMENŲ TEISINĖ APSAUGA	16
<i>Dėl BDAR netaikymo, kai pokalbis telefonu įrašomas asmeniniais tikslais .....</i>	<i>16</i>
27. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS	17
<i>Dėl Kelių eismo taisyklių pažeidėjos nuotraukų paviešinimo .....</i>	<i>17</i>
29. NACIONALINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINĖ PARAMA	18
<i>Dėl įmonės, kurios vienintelis akcininkas yra savivaldybė, netaikymo tinkamu pareiškėju subsidijai nuo COVID-19 nukentėjusioms įmonėms gauti .....</i>	<i>18</i>
34. TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖ	19
<i>Dėl prekybos alkoholiniais gėrimais apribojimo .....</i>	<i>19</i>
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	20

<i>Dėl jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams netinkamo žaislo.....</i>	<i>20</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	21
42. ADMINISTRACINIO PROCESO PRINCIPAI	21
<i>Dėl reikalavimo proceso šalims suteikti galimybę pasisakyti dėl bylos nagrinėjimo rašytinio proceso tvarka</i>	<i>21</i>
<i>Dėl teismui tenkančios pareigos aktyviai dalyvauti tiriant įrodymus, kai tarp tų pačių šalių ir iš esmės dėl to paties reikalavimo teisme byla nagrinėjama antrą kartą.....</i>	<i>21</i>
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS	22
<i>Dėl apskundimo termino skaičiavimo, kai pareiškėjui pateikiamas sprendimas be metaduomenų .....</i>	<i>22</i>
<i>Dėl savivaldybės mero potvarkio „Dėl žemės sklypų, skirtų nuosavybės teisėms atkurti, projektavimo proceso Vilniaus miesto savivaldybėje pabaigos“ norminio pobūdžio .....</i>	<i>23</i>
<i>Dėl galimybės skųsti savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą dėl sąrašo teritorijų, kuriose formuojami žemės sklypai piliečiams nuosavybės teisėms į miesto žemę atkurti.....</i>	<i>24</i>
<i>Dėl privalomos BVK 100 straipsnyje nustatytos išankstinio ginčų dėl bausmių vykdymo sistemos pareigūnų veiksmų ir jų priimtų sprendimų nagrinėjimo ne per teismą tvarkos .....</i>	<i>24</i>

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
ANK	Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas
BDAR	2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)
BVK	Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
ES	Europos Sąjunga
Eur	eurai
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
NATO	Šiaurės Atlanto sutarties organizacija
SIS	Šengeno informacinė sistema
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
UTPĮ	Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VSD	Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.1. Centrinų valstybinio administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl lenkų tautinės mažumos interesų įvertinimo, sudarant rinkimų apygardas

Apžvelgiamoje byloje pagal pareiškėjos Seimo narės abstraktų pareiškimą buvo sprendžiama, ar Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) 2023 m. lapkričio 30 d. sprendimo Nr. Sp-291 „Dėl 2024 metų Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų vienmandačių rinkimų apygardų sudarymo“ (toliau – Sprendimas) dalys dėl Vilniaus pietinės Nr. 11, Riešės Nr. 55, Šalčininkų-Vilniaus Nr. 56, Nemenčinės Nr. 57 apygardų sudarymo atitinka Rinkimų kodekso 16 straipsnio 2 dalies 2 punktą, Konstitucijos 4 straipsnį, 33 straipsnio 1 dalį, 55 straipsnio 1 dalį.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad VRK, be kita ko, vadovaudamasi Rinkimų kodekso 16 straipsnio 1, 2 ir 6 dalimis, Sprendimu sudarė 71 vienmandatę rinkimų apygardą 2024 metų Lietuvos Respublikos Seimo rinkimams organizuoti ir vykdyti.

Rinkimų kodekso 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtinti kriterijai, į kuriuos turi atsižvelgti VRK, sudarydama rinkimų apygardas, yra šie: rinkėjų skaičius, Lietuvos Respublikos teritorijos suskirstymas į vienmandates rinkimų apygardas per ankstesnius Seimo rinkimus ir administracinis suskirstymas. Dėl rinkėjų skaičiaus apygardoje nurodoma, jog jis turi būti nuo 0,9 iki 1,1 vidutinio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus. Taigi yra galimas tik 10 proc. rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose į mažesnę ar didesnę pusę nuokrypis. Skirtingai nei nurodė pareiškėja, 10 proc. nuokrypis pagal Rinkimų kodekso 16 straipsnio 2 dalies 2 punktą skaičiuojamas nuo vidutinio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus, o ne nuo perkeltų, lyginant su ankstesniais rinkimais, rinkėjų skaičiaus ar nuo tautinių mažumų, gyvenančių tam tikroje rinkimų apygardoje, įskaitant lenkų tautinę mažumą, skaičiaus.

Konstitucinis Teismas, aiškindamas įstatymų leidėjui kylančius reikalavimus, susijusius su rinkimų apygardų sudarymu, akcentuoja pareigą užtikrinti tolygų rinkėjų skaičiaus pasiskirstymą, atsižvelgus į visas reikšmės rinkimų apygardoms sudaryti turinčias aplinkybes (*inter alia* rinkėjų migraciją, kitus demografinius veiksniai, rinkimų apygardų vientisumą) (2015 m. spalio 20 d. nutarimas). Demografija – mokslas, tiriantis gyventojų sudėtį, kiekybinius ir kokybinius jos kitimus, gyventojų judėjimą (1); gyventojų statistikos duomenys (2) (Tarptautinių žodžių žodynas, 2001, 154 psl.). Taigi demografiniai veiksniai, galintys turėti reikšmės rinkimų apygardų sudarymui, yra susiję su gyventojų sudėtimi. Gyventojų sudėtis gali būti vertinama pagal tokius kriterijus kaip lytis, amžius, tautybė, darbingumo lygis ir pan.

Išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, kad švelniosios teisėkūros (*soft law*) normose (2002 m. spalio 19 d. Europos komisijos „Demokratija per teisę“ (toliau – Venecijos komisija), veikiančios kaip Europos Tarybos patariamoji institucija, rekomendacijose „Gerosios rinkimų praktikos kodeksas“, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos vyriausiojo tautinių mažumų reikalų komisaro parengtose Lundo rekomendacijose dėl tautinių mažumų veiksmingo dalyvavimo visuomeniniame gyvenime) nurodoma, kad rinkimų apygardas apibrėžiant iš naujo, svarbu nesukelti žalos tautinėms mažumoms, taip pat geografinės rinkimų apygardų ribos turėtų sudaryti palankesnes sąlygas teisingam tautinių mažumų atstovavimui. Tačiau šiai norminei bylai aktuali aspektu pažymėta, kad tokios švelniosios teisėkūros normų rekomendacijos nereiškia, kad nacionaliniame teisiniame reguliavime nuostatos dėl tautinių mažumų interesų, sudarant naujas rinkimų apygardas, turi būti nustatytos *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai). Be to, nei tarptautinėse sutartyse, nei švelniosios teisėkūros normose nėra nurodoma, kad, sudarant rinkimų apygardas, būtina užtikrinti vienodą tautinių mažumų rinkėjų, įskaitant lenkų tautinės mažumos rinkėjų, skaičių rinkimų apygardoje. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad pagal 1995 m. vasario 1 d. priimtą Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją privalo būti imtasi reikiamų priemonių skatinti visapusišką ir veiksmingą lygybę tarp tautinei mažumai ir tautinei daugumai priklausančių asmenų visose ekonominio, socialinio, politinio ir kultūrinio gyvenimo srityse (4 str. 2 d.), o Konstitucinis Teismas įpareigoja įstatymų leidėją atsižvelgti į visas reikšmės rinkimų apygardoms sudaryti turinčias aplinkybes, užtikrinant tolygų rinkėjų skaičiaus pasiskirstymą, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, nacionalinis teisinis reguliavimas, sudarant naujas rinkimų apygardas, turėtų sudaryti prielaidas atsižvelgti ir į tokias aplinkybes, kaip gyventojų sudėtis, kuri apima ir tautybę.

Iš VRK nurodyto Sprendimo teisėkūros proceso ir byloje esančių duomenų nustatyta, kad VRK, priimdama ginčytas Sprendimo dalis, atliko išsamias derinimo procedūras – teikė projektą svarstymams, siūlė visuomenei

pateikti pastabas, jas vertino, *inter alia*, šiame svarstymo procese savo siūlymus teikė ir lenkų tautinės mažumos atstovai. Svarstant 2024 m. Lietuvos Respublikos Seimo vienmنداčių rinkimų apygardų sudarymo galimybes ir gavus suinteresuotų asmenų, įskaitant ir lenkų tautinės mažumos atstovus, pasiūlymus, buvo parengti du 2024 m. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų apygardų ribų pokyčio varianto projektai. Pareiškėja nedetalizavo, kokių paruošiamųjų veiksmų, priimdama ginčijamas VRK Sprendimo dalis, neatliko VRK. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, VRK Sprendimo priėmimo procesas, byloje esantys duomenys ir teismo posėdyje VRK atstovų pateikti paaiškinimai atskleidė, kad VRK, sudarydama kvestionuojamas rinkimų apygardas, vertino tokias aplinkybes, kaip rinkėjų migracija, demografiniai veiksniai, įskaitant gyventojų etninę sudėtį, rinkėjų sociodemografinės ir kultūrinės sudėties tolygumas, rinkimų apygardų vientisumas, rinkimų apygardų istoriškumas, teritorijų integralumas, vis augantis gyventojų skaičius atitinkamose teritorijose, ir siekė užtikrinti tolygų, kiek įmanoma, rinkėjų pasiskirstymą. VRK Sprendimo rengimo procese dalyvavo ir geografai, kaip rekomenduojama Venecijos komisijos Gerosios rinkimų praktikos kodekso 2.2 straipsnio VII pastraipoje. Taigi, priešingai nei teigė pareiškėja, į lenkų tautinės mažumos gyventojų Vilniaus rajono savivaldybės ribose skaičių VRK priimdama Sprendimą atsižvelgė. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėja savo pareiškime nedetalizavo, kokiais aspektais lenkų tautinės mažumos interesai nebuvo užtikrinti, ir nepateikė duomenų, sudarančių pagrindą spręsti, kad lenkų tautinės mažumos interesai nebuvo užtikrinti (pvz., kad sudarytos geografinės rinkimų apygardų ribos nesudaro palankių sąlygų teisingai atstovauti lenkų tautinei mažumai ar kad jai tokiu būdu buvo sukelta žala), taip pat nepateikė tokias aplinkybes pagrindžiančių pakankamų teisinių argumentų.

Nors pareiškėja nurodė nesutinkanti su tuo, kad Seimo narius vienmandatėse rinkimų apygardose renka nevienodas skaičius lenkų tautinės mažumos rinkėjų, šiuo aspektu ji nenurodė teisinio reguliavimo ar Konstitucinio Teismo suformuotos doktrinos, sudarančios pagrindą tokį jos teiginį laikyti pagrįstu. Išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, kad Konstitucinis Teismas įpareigoja įstatymų leidėją atsižvelgti į visas rinkimų apygardoms sudaryti turinčias reikšmės aplinkybes, užtikrinant tolygų rinkėjų skaičiaus pasiskirstymą. Tačiau išplėstinė teisėjų kolegija nenustatė, kad iš Konstitucijos ir jos nuostatų aiškinimą pateikiančio Konstitucinio Teismo jurisprudencijos teisėkūros subjektams kyla pareiga užtikrinti vienodą tautinių mažumų, įskaitant ir lenkų tautinės mažumos, rinkėjų skaičių vienmandatėse rinkimų apygardose. Pareiškėja nepagrindė, jog tokie reikalavimai kyla pagal Lietuvos prisiimtus iš tarptautinės teisės kylančius įpareigojimus.

Išanalizavus ginčytas Sprendimo dalis, nustatyta, kad kiekviena iš kvestionuotų (Vilniaus pietinės Nr. 11, Riešės Nr. 55, Šalčininkų-Vilniaus Nr. 56, Nemenčinės Nr. 57) rinkimų apygardų yra sudaryta neviršijant 10 proc. nuokrypio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose į mažesnę ar didesnę pusę. Tai suponavo, kad ginčytos VRK Sprendimo dalys atitinka Rinkimų kodekso 16 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatas ir rinkėjų skaičius kvestionuotose apygardose yra nuo 0,9 iki 1,1 vidutinio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus.

Įvertinus tai, kad ginčytų VRK Sprendimo dalių priėmimo procese VRK atsižvelgė į gyventojų sudėtį, *inter alia* lenkų tautinės mažumos interesus, ir užtikrino tolygų rinkėjų skaičiaus pasiskirstymą, taip pat dėl duomenų dėl lenkų tautinei mažumai sukeltos žalos stokos pagal byloje esančius duomenis pripažinta, kad kvestionuotos VRK Sprendimo dalys neprieštarauja Konstitucijos 4 straipsniui, 33 straipsnio 1 daliai, 55 straipsnio 1 daliai.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. balandžio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-11-629/2024 Teismo proceso Nr. 3-66-3-00007-2024-3

[Prieiga internete](#)

4.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl savivaldybės tarybos teisės perleisti teisę priimti sprendimus dėl disponavimo savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turto

Byloje pagal Vyriausybės atstovo pareiškimą vertintas Visagino savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) 2020 m. balandžio 16 d. sprendimu Nr. TS-59 patvirtinto Visagino savivaldybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 6.2 papunkčio, 13 punkto, 14.2 papunkčio, 15 punkto bei 17 punkto teisėtumas.

Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad Aprašo 6.2 papunktis, 13 punktas ir 14.2 papunktis ta apimtimi, kuria numatytas savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo projekto rengimas dėl savivaldybei

nuosavybės teise priklausančio turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, Aprašo 15 punktas ta apimtimi, kuria numatyta savivaldybės administracijos direktoriaus rengiamo įsakymo projekto dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise turinys, ir Aprašo 17 punktas ta apimtimi, kuria numatyta, jog savivaldybės turto perdavimo ir priėmimo aktą pasirašo savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo per 15 darbo dienų nuo savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo išleidimo dienos, prieštarauja Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintam savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principui; Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 26 punkto nuostatai, kad išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija yra sprendimų dėl disponavimo savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turto priėmimas, ir 48 straipsnio 2 dalies nuostatai „Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto savininko funkcijas, susijusias su savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turto, remdamasi įstatymais įgyvendina savivaldybės taryba“; Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies nuostatai „Savivaldybėms nuosavybės teise priklausančio turto savininko funkcijas, vadovaudamosi įstatymais, įgyvendina savivaldybių tarybos“, CK 6.957 straipsnio nuostatai „Patikėjimo teisės steigėju (patikėtoju) gali būti turto savininkas arba kitas įstatymo nustatytas tokią teisę turintis asmuo“.

Vadovaudamasis LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. gruodžio 13 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-863-662/2023, kurioje buvo nagrinėjamas iš esmės analogiško pobūdžio ginčas, suformuota praktika, LVAT konstatavo, jog įstatymų leidėjas Vietos savivaldos įstatyme *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) nustatė subjektą, turintį teisę priimti sprendimus dėl disponavimo savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turto – savivaldybės tarybą, taip pat imperatyviai nurodė, kad ši teisė negali būti perleista jokiems kitiems savivaldybės subjektams. Savivaldybės tarybos kompetencija yra apribota tik savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos taisyklių, realizuojančių Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo normas ir detalizuojančių, kaip savivaldybės taryba perduoda savivaldybei nuosavybės teise priklausančią turtą patikėjimo teise, kokiomis sąlygomis savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto patikėtinis turi teisę valdyti, naudoti patikėjimo teise perduotą turtą ir juo disponuoti, nustatymu. Savivaldybių tarybų teisė priimti sprendimą dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto perdavimo patikėjimo teise turėtų būti *expressis verbis* nustatyta įstatyme, o ne išvedama iš kitų teisių ar numanoma. Jeigu įstatymų leidėjas būtų turėjęs tokį tikslą, jis būtų nustatęs aiškų ir vienareikšmišką teisinį reguliavimą, įgalinantį savivaldybės vykdomąją instituciją priimti sprendimą dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto perdavimo patikėjimo teise.

Įvertinusi ginčijamas Aprašo nuostatas, LVAT teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadoms dėl šių nuostatų neteisėtumo ir atmetė Tarybos apeliacinį skundą.

2024 m. balandžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-153-520/2024

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00003-2022-6

[Prieiga internete](#)

5. Rinkimai, referendumai ir politinių partijų veikla

5.2. Prezidento rinkimai

Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame leidinyje skelbiamos kandidato rinkimų programos turinio vertinimo

Pareiškėjas kreipėsi į LVAT su skundu, prašydamas pripažinti negaliojančiu Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimą, kuriuo nuspręsta VRK leidžiamame 2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimuose dalyvaujančių kandidatų rinkimų programų leidinyje (toliau – Leidinys) spausdinti tik pareiškėjo vardą, pavardę ir informacinį pranešimą, kad jo pateikta rinkimų programa neatitinka VRK nustatytų reikalavimų.

Vadovaudamasi Rinkimų kodekso, VRK 2022 m. rugpjūčio 11 d. sprendimu Nr. Sp-59 patvirtinto Kandidatų sąrašų ir kandidatų rinkimų programų spausdinimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas), taip pat oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog demokratija (demokratiški atstovaujamoji valstybinės valdžios institucijų rinkimai) reiškia ne tik teisę tiek tiesiogiai, tiek per demokratiškai išrinktus atstovus dalyvauti valdant savo šalį bei kritikuoti valstybės įstaigų sprendimus, jų darbą, bet ir pareigą šia teise naudotis atsakingai, garbingai, laikantis Konstitucijoje įtvirtintų demokratiškų rinkimų principų – sąžiningumo ir skaidrumo. Rinkimų (tiek aktyviosios, tiek pasyviosios) teisės negalima aiškinti kaip leidžiančios

šia teise naudotis taip, kad būtų pažeidžiamos kitos konstitucinės vertybės, jų pusiausvyra. Siekdamas konstitucinių vertybių pusiausvyros, įstatymų leidėjas Rinkimų kodekse yra įtvirtinęs specialias rinkimų procedūras (įskaitant kandidatų rinkimų programų spausdinimą bei platinimą rinkėjams), kurioms vykdyti yra skiriamos valstybės biudžeto lėšos ir kurių priežiūra bei kontrolė yra deleguota VRK. Rinkimų kodekso 93 straipsnio nuostatomis VRK yra suteikta kompetencija vertinti kandidatų į Respublikos Prezidentus rinkimų programos turinį.

LVAT pabrėžė, jog kandidato į Respublikos Prezidentus rinkimų programa yra ne bet koks, o oficialus dideliu tiražu Leidinyje už valstybės biudžeto lėšas (Rinkimų kodekso 132 str. 1 d.) spausdinamas, t. y. viešai skelbiamas ir rinkėjams platinamas, pareiškiniis dokumentas, kuris turi būti parengtas pagal VRK nustatytus reikalavimus (Rinkimų kodekso 75 str. 3 d. 11 p.). Kandidato į Respublikos Prezidentus rinkimų programa turi būti parengta taip, kad joje skelbiamos programinės nuostatos ir idėjos būtų išreikštos korektiškai, jomis nebūtų paneigiamos konstitucinės vertybės. Nors rinkimų programoje kandidato reiškiamą valstybės institucijų ir (ar) atskirų jos pareigūnų veiklos kritika, jų sprendimų bei veiksmų neigiamas vertinimas savaime netraktuotini kaip atitinkamų valdžios institucijų ar pareigūnų autoriteto diskreditavimas, vertinant, ar tokia viešai už valstybės biudžeto lėšas leidžiamame Leidinyje reiškiamą kritika nediskredituoja institucijų ar pareigūnų, galiausiai pačios valstybės pasirinktos vidaus bei užsienio politikos (geopolitinės) krypties, būtina atsižvelgti į šios kritikos turinį, taip pat į visas aplinkybes, kuriomis ši kritika buvo pareikšta. Asmenims, keliantiems save kandidatais į Respublikos Prezidentus, *mutatis mutandis* (su būtinais (atitinkamais) pakeitimais) taikytini Konstitucinio Teismo išaiškinimai, kad visa Respublikos Prezidento veikla turi būti grindžiama pagarba valstybei, visoms jos valdžios institucijoms; Respublikos Prezidento konstitucinis statusas suponuoja jo pareigą savo vieša kitų valstybės valdžios institucijų ar jų pareigūnų veiklos kritika vengti valdžių supriešinimo, nepamatuoto jų sprendimų menkinimo, neargumentuoto neigimo, o išskirtinis Respublikos Prezidento konstitucinis statusas ir vaidmuo valstybėje jį įpareigoja pasirinkti tinkamas, korektiškas kritikos raiškos formas.

Kandidato į Respublikos Prezidentus rinkimų programoje neturi būti nuostatų, paneigiančių tokias Lietuvos konstitucines vertybes, kaip pasirinkta valstybės geopolitinė kryptis, narystė Europos Sąjungoje ir NATO, bei nepagrįstai, nepamatuotai menkinančių šiomis narystėmis prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų vykdymą. Priešingu atveju, būtų ne tik menkinamas Tautos pasitikėjimas valstybe, bet ir žeminamas Respublikos Prezidento institucijos, į kurią kandidatuojuama su tokia rinkimine programa, autoritetas.

LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, VRK iš Konstitucijos ir konstituciniu įstatymu patvirtinto specialiojo teisinio reguliavimo – Rinkimų kodekso – kyla teisė ir pareiga išsamiai įvertinti jai teikiamų kandidatų į Respublikos Prezidentus pareiškinių dokumentų, įskaitant jų rinkimų programas, turinį. Tai darydama VRK atlieka ne tik procedūrinio, bet ir materialiojo teisinio pobūdžio kontrolės funkcijas, ir pripažinusi rinkimų programos nuostatų neatitiktį Konstitucijoje bei Rinkimų kodekse nustatytiems reikalavimams, be kita ko, konstitucinėms vertybėms, jų pusiausvyrai, turi teisę ir pareigą atsisakyti skelbti tokią rinkimų programą Leidinyje. Vis dėlto pažymėtina ir tai, jog, vykdydama kandidatų pareiškinių dokumentų turinio kontrolės funkciją, VRK privalo vadovautis Rinkimų kodekso 21 straipsnyje įtvirtintu teisėtumo principu – laikytis imperatyvaus reikalavimo, kad jos veikla ir priimami sprendimai atitiktų Rinkimų kodekso ir kitų teisės aktų reikalavimus (1 d.), o sprendimai būtų pagrįsti ir motyvuoti (2 d.).

Įvertinusi byloje skundžiamo VRK sprendimo turinį, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad VRK jame nedetalizavo, kurie pareiškėjo rinkimų programos teiginiai buvo nukreipti prieš tarptautinius Lietuvos įsipareigojimus, kaip ir prieš kuriuos konkrečiai įsipareigojimus šis nukreipimas pasireiškė; ginčo sprendime nurodyti atskiri pareiškėjo rinkimų programos teiginiai niekaip nesusieti su Rinkimų kodekso 93 straipsnio 2 dalies¹ bei Aprašo 5 punkto² normų dispozicijomis, neatskleistas šiose teisės normose įtvirtintų rinkimų teisės principų turinys, neindividualizuota, kaip šie principai turi būti (buvo) taikomi nagrinėtu atveju. Vertinant, ar viešai už valstybės biudžeto lėšas leidžiamame Leidinyje reiškiamą valdžios institucijų kritika nediskredituoja institucijų ar pareigūnų, būtina atlikti bendro konteksto, o ne segmentuotą vertinimą, atsižvelgiant į visas aplinkybes, kuriomis ši kritika buvo pareikšta. VRK to nepadarius, LVAT sprendė, jog buvo pažeista pareiškėjo – pasyviąją rinkimų teisę įgyvendinančio asmens – teisė žinoti ir suprasti, koku pagrindu skundžiamu sprendimu

¹ Rinkimų agitacija vykdoma laikantis Konstitucijos, šio kodekso ir kitų įstatymų, moralės, teisingumo, visuomenės darnos, sąžiningų ir garbingų rinkimų principų. Draudžiama vykdyti rinkimų agitaciją, neatitinkančią šioje dalyje nurodytų reikalavimų, naudoti manipuliavimo internetinių socialinių tinklų paslaugų platformos paskyromis priemones.

² Pateikta rinkimų programa privalo būti parengta laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Rinkimų kodekso ir kitų teisės aktų nuostatų bei moralės, teisingumo, visuomenės darnos, sąžiningų ir garbingų rinkimų principų.

buvo atsisakyta jo rinkimų programą skelbti Leidinyje. LVAT taip pat atkreipė dėmesį, kad Leidinio tikslas – informuoti rinkėjus apie kandidatus į Respublikos Prezidentus bei jų skelbiamų rinkimų programų nuostatas. Leidinyje rinkėjams turi būti pateikta aiškiai suprantama informacija, kodėl tam tikra rinkimų programa negali būti viešai skelbiama, todėl Leidinyje nepakanka pateikti informaciją, kad „kandidato pateikta rinkimų programa neatitinka Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų reikalavimų“. Tokiais atvejais turėtų būti pateikta bent jau nuoroda į konkretų VRK dėl tokios rinkimų programos priimtą sprendimą, tačiau toks sprendimas pirmiausia turi būti pagrįstas ir motyvuotas.

LVAT pareiškėjo skundą tenkino iš dalies – panaikino skundžiamą VRK sprendimą ir įpareigojo VRK iš naujo teisės aktų nustatyta tvarka spręsti dėl pareiškėjo pateiktos rinkimų programos spausdinimo Leidinyje.

2024 m. balandžio 4 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-16-463/2024

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00021-2024-9

[Prieiga internete](#)

Dėl rinkėjo teisės skusti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą, kuriuo atsisakoma spausdinti kandidato į Respublikos Prezidentus rinkimų programą

Pareiškėja kreipėsi į LVAT su skundu, prašydama panaikinti Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimą, kuriuo nuspręsta VRK leidžiamame 2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimuose dalyvaujančių kandidatų rinkimų programų leidinyje (toliau – Leidinys) spausdinti tik asmens, siekiančio tapti kandidatu, vardą, pavardę – E. V. ir informacinį pranešimą, kad kandidato pateikta rinkimų programa neatitinka VRK nustatytų reikalavimų.

Įvertinusi skundžiamo VRK sprendimo turinį, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad jis priimtas ne dėl pareiškėjos (rinkėjos), o dėl kito asmens – E. V., siekiančio tapti kandidatu Respublikos Prezidento rinkimuose, ir susijęs su pastarojo asmens pasyviosios rinkimų teisės įgyvendinimu. VRK sprendime nėra nurodyta jokių viešojo administravimo subjekto patvarkymų, susijusių su pareiškėjos teisėmis ar pareigomis, todėl šis sprendimas pareiškėjai nesukelia jokių teisinių pasekmių ir negali būti ginčo administraciniame teisme objektu.

Pareiškėjos argumentus, kad skundžiamu VRK sprendimu pažeista pareiškėjos teisė žinoti / gauti išsamią kandidato į prezidentus E. V. rinkimų programą, kuri nebus pateikta Leidinyje, LVAT teisėjų kolegija vertino kaip abstraktaus pobūdžio ir nesuteikiančius pareiškėjai teisės ginčyti sprendimą, priimtą dėl kito asmens. Pareiškėjai šiuo aspektu nesikreipus į VRK ir VRK dėl to nepriėmus sprendimo, nėra pagrindo išvadai, kad ginčijamu sprendimu yra pažeidžiamos pareiškėjos teisės ar teisėti interesai. Pareiškėja taip pat nepateko į subjektų, galinčių teismine tvarka ginti viešąjį interesą, ratą.

LVAT atsisakė priimti pareiškėjos skundą.

2024 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eR-17-662/2024

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00022-2024-0

[Prieiga internete](#)

Dėl rinkėjų parašų rinkimo tik elektroniniu būdu

Pareiškėjas E. V. kreipėsi į LVAT su skundu, prašydamas panaikinti Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimą, kuriuo I. Š. įregistruota kandidate į Lietuvos Respublikos Prezidentus.

LVAT teisėjų kolegija, nustačiusi, kad pareiškėjo ir kandidatės I. Š. teisinė padėtis vienoda, t. y. jie abu įregistruoti kandidatais į Lietuvos Respublikos Prezidentus, taip pat įvertinusi pareiškėjo argumentus, kuriais jis grindė reikalavimą panaikinti skundžiamą VRK sprendimą (kad buvo pažeista rinkėjų parašų rinkimo tvarka, kuri yra viena iš aplinkybių, kuriai esant kandidatas neregistruojamas arba panaikinamas jo registravimas), darė išvadą, kad šiuo konkrečiu atveju pareiškėjas, gindamas Rinkimų kodekso saugomus jo, kaip kandidato į Respublikos Prezidentus, interesus turėjo materialųjį suinteresuotumą bylos dėl I. Š. įregistravimo kandidate į Respublikos Prezidentus teisėtumo ir pagrįstumo baigtimi.

Pareiškėjas reikalavimą panaikinti skundžiamą VRK sprendimą grindė Rinkimų kodekso ir VRK 2020 m. balandžio 2 d. Nr. Sp-33 sprendimu patvirtinto Pretendentų į kandidatus ir piliečių iniciatyvų parėmimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) nuostatų aiškinimu, kad buvo pažeista rinkėjų parašų rinkimo tvarka, nes VRK

kandidatei I. Š. neišdavė popierinių rinkėjų parašų rinkimo lapų ir leido rinkėjų parašus rinkti tik elektroniniu būdu.

LVAT vertinimu, Rinkimų kodekso 79 straipsnyje „Rinkėjų parašų rinkimas“ įtvirtinti du vienas kitam lygiaverčiai ir savarankiški rinkėjų parašų rinkimo būdai, t. y. rinkėjų parašų rinkimas popieriniuose rinkėjų parašų rinkimo lapuose ir rinkėjų parašų rinkimas elektroniniu būdu. Apraše detalizuojama, be kita ko, rinkėjų parašų rinkimo, parašų lapų grąžinimo ir tikrinimo tvarka, renkant rinkėjų parašus popieriniuose rinkėjų parašų rinkimo lapuose ir (arba) renkant rinkėjų parašus elektroniniu būdu. Pagal Rinkimų kodeksą ir Apraše patvirtintą rinkėjų parašų rinkimo tvarką asmenys, siekiantys tapti kandidatais, turi teisę pasirinkti rinkėjų parašų rinkimo būdą. Asmeniui, siekiančiam tapti kandidatu, pasirenkant rinkėjų parašus rinkti elektroniniu būdu, nekyla pareiga pirmiausia, kaip teigia pareiškėjas, gauti popierinius rinkėjų parašų rinkimo lapus. Todėl nebuvo pagrindo pripažinti, kad nagrinėtu atveju candidatei I. Š. renkant rinkėjų parašus buvo pažeista rinkėjų parašų rinkimo tvarka.

LVAT atmetė pareiškėjo skundą.

2024 m. balandžio 11 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-20-575/2024

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00025-2024-3

[Prieiga internete](#)

Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo patvirtintos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų, skirtų Respublikos Prezidento rinkimų agitacijai, rengimo taisyklės, ginčijimo

Pareiškėjas – Respublikos Prezidento rinkimų politinės kampanijos dalyvis E. V. – kreipėsi į LVAT, prašydamas pripažinti negaliojančiu nuo priėmimo momento Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) 2024 m. balandžio 9 d. sprendimu Nr. Sp-100 patvirtintų Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų, skirtų 2024 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų agitacijai, rengimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 21 punkto paskutinįjį sakinį „Jeigu kandidatas nesilaiko reikalavimo savo pasisakymuose neskleisti nuostatų, kurių skleidimas prieštarauja Konstitucijai ar kitiems įstatymams, specialios laidos vedėjas gali nutraukti kandidato pasisakymą“.

LVAT konstatavo, jog pareiškėjo ginčijamo akto forma ir privalomas pobūdis atitinka norminiams administraciniams aktams taikomus kriterijus. Taisyklės reguliuoja santykius, susijusius su Respublikos Prezidento rinkimų agitacinių laidų rengimu, dalyvavimu jose, ir yra skirtos Lietuvos nacionaliniam transliuotojui bei Respublikos Prezidento rinkimų kandidatams, jomis nustatytos paminėtų subjektų elgesio taisyklės. Nustatytų požymių pakanka, jog Taisyklės būtų laikomos norminiu administraciniu aktu. Tai, kad akto galiojimas laiko požiūriu yra apibrėžtas (apribotas), nepaneigia jo norminio pobūdžio. Pareiškėjas, nėra tarp ABTĮ 112 straipsnyje nurodytų subjektų, kurių sąrašas yra baigtinis, turinčių teisę kreiptis į administracinę teisimą su abstrakčiu prašymu dėl norminio administracinio akto teisėtumo ištyrimo, todėl jo skundas dėl reikalavimo panaikinti Taisyklių dalį yra nenagrinėtinas teismų ABTĮ nustatyta tvarka.

LVAT atsisakė priimti pareiškėjo skundą.

2024 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. R-22-415/2024

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00028-2024-6

[Prieiga internete](#)

5.5. Referendumas

Dėl referendumui teikiamo sprendimo teksto turinio ir formos vertinimo

Pareiškėjas piliečių referendumo iniciatyvinės grupės koordinatorių kreipėsi į LVAT su skundu, prašydamas panaikinti Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimą, kuriuo nuspręsta neregistruoti piliečių referendumo iniciatyvinės grupės dėl patariamojo referendumo dėl Konstitucijos 59 straipsnio 4 dalies ir kitų įstatymų keitimo.

Iniciatyvinė grupė prašė įregistruoti tokį referendumui siūlomo sprendimo tekstą: „Pakeisti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 59 straipsnio 4 dalį, išdėstant ją taip: „Pareigas eidami Seimo nariai vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, valstybės interesais ir vykdo rinkiminių apygardų, kuriuose yra išrinkti, rinkėjų

(daugumos) pilietinę valią“. Pakeisti Lietuvos Respublikos Seimo ir Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymus, atsisakant proporcinės rinkimų sistemos, įteisinant tik mažoritarinę (daugumos) rinkimų sistemą (balsavimas už asmenį). Pakeisti Lietuvos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą, suteikiant visoms seniūnijoms Lietuvos teritorijos administracinių vienetų statusus (reikalingi seniūnijų savivaldos veikimui).“

LVAT vertinimu, referendumui pateiktas sprendimo tekstas buvo nesuderinamas su Referendumo konstitucinio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 2 punkto, pagal kurį referendumui teikiamas sprendimas turi būti pateikiamas aiškiai, neklaidinti, neapimti kelių tarpusavyje pagal turinį ir pobūdį nesusijusių klausimų, kelių tarpusavyje nesusijusių Konstitucijos pataisų ar įstatymų, nuostatų. Referendumui pateiktas sprendimo tekstas apėmė pagal turinį ir pobūdį nesusijusius klausimus ir nebuvo pakankamai aiškus. Nebuvo atskleista, ko siekė iniciatyvinė grupė, kaip Konstitucijos 59 straipsnio 4 dalies keitimas susijęs su rinkimų sistema, Lietuvos Respublikos teritorijos administraciniais vienetais.

LVAT teisėjų kolegija taip pat akcentavo, jog pagal Referendumo konstitucinio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punktą, spręsdama, ar piliečių referendumo iniciatyvinės grupės laikosi nustatytų reikalavimų, VRK referendumui siūlomą įstatymo projektą vertina ir reikalavimų, kylančių iš Teisėkūros pagrindų įstatymo, kaip specialaus įstatymo, kuriuo reguliuojama norminių teisės aktų rengimo tvarka, kontekste. Teisėkūros pagrindų įstatymo, nustatančio teisėkūros principus, teisėkūros stadijas bei reglamentuojančio valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų teisėkūroje dalyvaujančių asmenų teises ir pareigas, 1 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, kad referendumui siūlomas įstatymo ar kito teisės akto projektas turi atitikti įstatyme nustatytus reikalavimus, be kita ko, keliamus teisės akto projekto turiniui. Prie pastarųjų visų pirma priskirtini teisėkūros principai, išreiškiantys imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą. Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad pagal sistemiskumo principą teisės normos privalo derėti tarpusavyje: siūlomas priimti teisinis reguliavimas turi būti darnus, siūlomo priimti teisės akto projekto nuostatos turi derėti ir su kitų, aukštesnės ir tos pačios teisinės galios, teisės aktų nuostatomis. LVAT vertinimu, šio reikalavimo iniciatyvinė grupė nesilaikė.

LVAT atmetė pareiškėjo skundą.

2024 m. balandžio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-12-556/2024

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00016-2024-3

[Prieiga internete](#)

7. Socialinė apsauga

7.4. Pensijų kaupimo sistema

Dėl svarbių priešasčių vertinimo esant prašymui nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime dalyvio iniciatyva

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) sprendimo „Dėl pakartotinio 2019-07-30 prašymo panaikinti dalyvavimą pensijų kaupime nagrinėjimo“ (toliau – Sprendimas) panaikinimo ir prašymo atnaujinti terminą pateikti prašymą / atsisakymą dalyvauti pensijų kaupime.

Sprendimas priimtas pakartotinai išnagrinėjus pareiškėjo prašymą nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime. Sprendime pažymėta, kad pareiškėjui buvo suteikta informacija apie įtraukimą į dalyvavimą pensijų kaupime ir apie galimybes jo atsisakyti. Atsižvelgdama į tai, kad prie pavėluoto prašymo nebuvo pridėti jokie dokumentai, įrodantys svarbias priežastis, Fondo valdyba netenkino pareiškėjo prašymo.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad nagrinėjamoje byloje spręstinas klausimas dėl pensijos pagal Pensijų kaupimo įstatymą (toliau – Įstatymas) kaupimo, kai šis kaupimas prasidėjo vienu iš Įstatyme nustatytų pagrindų – asmenį įtraukus į pensijų kaupimą įstatymo pagrindu ir šiam asmeniui nepareiškus atsisakymo (Įstatymo 4 str. 2 d. 1 p.). Nustatyta, kad pareiškėjas Įstatyme nustatyta tvarka nepareiškė atsisakymo nuo pensijos kaupimo, būtent pareiškė atsisakymą praleidęs Įstatyme nustatytą terminą ir nepateikė dokumentų, patvirtinančių, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių (Įstatymo 6 str. 2 d.). Pareiškėjo nurodytos aplinkybės, kad jis nesuprato, jog bus įtrauktas į pensijų kaupimą, jeigu nepateiks atsisakymo, nepaneigė minėtos išvados, nes pareiškėjui buvo atsiųsta aiški (priešinga negu minėta pareiškėjo daryta prielaida) informacija, pareiškėjas nesikreipė dėl papildomos informacijos suteikimo, taigi neatliko būtinų veiksmų, kad išsiaiškintų kylančius neaiškumus dėl jam teiktos informacijos, sistemoje esančios informacijos ir Įstatyme įtvirtintų nuostatų. Taigi

nagrinėjamu atveju padaryta pagrįsta išvada, kad pareiškėjas Įstatyme nustatyta tvarka nepareiškė atsisakymo nuo pensijos kaupimo.

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad Sprendimo priėmimo metu Įstatyme buvo įtvirtinta, kad pensijų kaupimas negali baigtis kitais, Įstatymo 4 straipsnio 8 dalyje nenustatytais, pagrindais, be kita ko, nenustatytas pagrindas baigti pensijų kaupimą jį nutraukiant dalyvio iniciatyva. Tačiau Konstitucinis Teismas 2024 m. kovo 7 d. nutarime konstatavo, kad Įstatymo 4 straipsnio 8 dalis tiek, kiek joje nenustatyta, kad pensijų kaupimas baigiasi, kai jis nutraukiamas dalyvio iniciatyva dėl svarbių priežasčių, prieštarauja Konstitucijos 23 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui. Konstitucinis Teismas taip pat pažymėjo, kad, jeigu būtų nustatytas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį būtų leidžiama be jokių apribojimų nutraukti pensijų kaupimą, nesulaukus senatvės pensijos amžiaus arba kito amžiaus, nuo kurio pagal Įstatymą įgyjama teisė gauti pensijų išmoką, atsižvelgiant vien tik į dalyvio išreikštą valią nebedalyvauti pensijų kaupime, to nepagrindžiant svarbiomis priežastimis, būtų nukrypta nuo minėto pensijų kaupimo sistemos pertvarkos tikslo – užtikrinti kuo didesniui skaičiui pensijų kaupimo dalyvių didesnes pajamas senatvėje, taip būtų paneigiama Įstatymų leidėjo pasirinkto pensijų sistemos modelio pensijas kaupiant specialiuose pensijų fonduose esmė, nebūtų užtikrintas viešasis interesas, kad visa senatvės pensijų sistema veiktų darniai.

LVAT, vertindamas pareiškėjo situaciją tuo metu (kai teisiniai santykiai nebuvo galutinai susiformavę – byla buvo nagrinėjama apeliacine tvarka), Konstitucinio Teismo nutarimo pasekmių taikymo kontekste pažymėjo, kad pareiškėjas, kaip nesulaukęs senatvės pensijos amžiaus arba kito amžiaus, nuo kurio pagal Įstatymą įgyjama teisė gauti pensijų išmoką, dalyvis, neįrodė, kad esama svarbių priežasčių nutraukti pensijų kaupimą. Vien pareiškėjo tvirtinimas dėl jo nedidelių pajamų nesudaro pagrindo pripažinti, kad tai yra svarbi priežastis nutraukti pensijų kaupimą. Taigi pareiškėjo prašymas negalėjo būti patenkintas remiantis Konstitucijos 110 straipsnio 1 dalimi (teisėjas negali taikyti Įstatymo, kuris prieštarauja Konstitucijai).

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2024 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-333-602/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-05202-2021-7

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.2. Europos Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisė apsigyventi Lietuvoje

8.2.1. Europos Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisė laikinai gyventi Lietuvoje

Dėl užsieniečio keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui vertinimo, kai jo nepilnametis vaikas yra Lietuvoje gyvenantis Lietuvos Respublikos pilietis

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimų, kuriais pareiškėjai atsisakyta išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvoje šeimai susijungimo pagrindu bei nuspręsta uždrausti atvykti į Lietuvos Respubliką nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų), teisėtumo ir pagrįstumo. Rusijos Federacijos pilietybę turinčios pareiškėjos vyras ir nepilnametis sūnus yra Lietuvos Respublikos piliečiai. Departamento vertinimu, pareiškėjos gyvenimas Lietuvoje gali grėsti valstybės saugumui, nes ji 2006–2008 metais dirbo Rusijos Federacijos vidaus reikalų ministerijos sistemoje; kartu atsižvelgta į tai, jog pareiškėja su vyru nebegyvena nuo 2022 metų, o sūnaus gyvenamoji vieta deklaruota Lietuvoje tik 2023 m. liepos 17 d.

Įvertinęs byloje pateiktus įrodymus ir VSD išvadoje nurodytas aplinkybes, pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą atmetė, konstatavęs, kad yra pakankamas pagrindas spręsti, jog pareiškėja gali kelti grėsmę Lietuvos valstybės saugumui, nes ši išvada yra pagrįsta įtikinamais bylos duomenimis, įvertinus tiek atskirus įrodymus, tiek ir jų visetą. Teismo nuomone, Departamento sprendimuose įvertintos pareiškėjos individualios aplinkybės, sprendimai atitinka VAĮ 10 straipsnyje individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus, juose pateikti motyvai yra aiškūs ir pakankami.

LVAT su tokiu vertinimu nesutiko. Pastebėta, kad byloje nėra duomenų, ar pareiškėjos ir jos sutuoktinio, kuris yra Lietuvos Respublikos pilietis, santuoka yra nutraukta, todėl faktas, kad nagrinėtu atveju sutuoktiniai tam tikrą laiką gyveno skyriam (sutuoktiniai iš Rusijos Federacijos, kur iki tol gyveno, atvyko ne kartu) savaime nepatvirtina išvados apie šeimos iširimą. Atkreiptas dėmesys, kad Departamentas nesiaiškino tokio pobūdžio aplinkybių, t. y. neapklusė nei pareiškėjos, nei jos sutuoktinio. Be to, pareiškėjos nepilnametis sūnus yra

Lietuvos Respublikos pilietis, kurio gyvenamoji vieta deklaruota Kaune, todėl ji tokiu pat pagrindu (šeimos susijungimas) gali prašyti išduoti leidimą pagal UTPĮ 43 straipsnio 1 dalies 3 punktą (leidimas išduodamas, kai Lietuvoje gyvena užsieniečio vaikas, kuris yra Lietuvos Respublikos pilietis). Piliečio buvimas savo šalyje visada yra teisėtas, todėl tokia aplinkybė (vaiko gyvenamoji vieta) yra reikšminga ir nagrinėjant užsieniečio, kurio vaikas gyvena Lietuvoje, prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi UTPĮ 43 straipsnio 1 dalies 5 punkte numatytu pagrindu (kai Lietuvoje gyvena jo sutuoktinis, kuris yra Lietuvos Respublikos pilietis), o juo labiau – priimant sprendimą uždrausti užsieniečiui atvykti į šalį, kurioje vaikas gyvena. Neatlikus tinkamo tyrimo aptartais aspektais, nėra galima spręsti, ar iš tiesų pareiškėjos gyvenimas Lietuvoje gali grėsti valstybės saugumui, juo labiau – ar taikyti apribojimai – leidimo laikinai gyventi neišdavimas ir draudimas atvykti į šalį – yra būtini siekiant apsaugoti Konstitucijoje įtvirtintas pamatines vertybes (valstybės nepriklausomybė, demokratija ir respublika), konstituciškai svarbius tikslus, taip pat yra proporcingi individualioje situacijoje. Todėl LVAT vertino, kad priimant ginčytus atsakovo sprendimus, buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimų pagrįstumą (ABTĮ 91 str. 1 d. 3 p.).

Apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas. Pareiškėjos skundas patenkintas, Departamento sprendimai panaikinti ir Departamentas įpareigotas iš naujo išnagrinėti pareiškėjos prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvoje išdavimo.

2024 m. balandžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1384-624/2024

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-08259-2023-4

[Prieiga internete](#)

8.3. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė apsigyventi Lietuvoje

8.3.1. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė laikinai gyventi Lietuvoje

Dėl kompetentingoms institucijoms tenkančios pareigos įvertinti į SIS II įvedamų perspėjimų atitiktį proporcingumo principui

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimų (toliau – Sprendimai), kuriais pareiškėjams atsisakyta pakeisti leidimus laikinai gyventi Lietuvoje bei uždrausta jiems atvykti į Lietuvos Respubliką, taip pat nuspręsta įtraukti į Šengeno informacinę sistemą perspėjimą dėl draudimo pareiškėjams atvykti ir apsigyventi į Šengeno erdvei priklausančių valstybių teritoriją, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjų skundą dėl ginčytų Sprendimų. Bylą apeliacine tvarka nagrinėjęs LVAT atmetė pareiškėjų apeliacinį skundą. Nagrinėdamas pareiškėjų prašymą atnaujinti procesą, LVAT konstatavo, kad bylą nagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas nepatikrino, ar tinkamai nustatytos konkrečios taikytinos teisės aktų (SIS reglamento³ ar Reglamento (ES) 2018/1861⁴) nuostatos ir, atsižvelgiant į jose įtvirtintas taisykles, nevertino reikšmingų faktinių aplinkybių. Procesas buvo atnaujintas dėl Sprendimų dalių, kuriomis nuspręsta įtraukti į Šengeno informacinę sistemą perspėjimą dėl draudimo pareiškėjams atvykti ir apsigyventi į Šengeno erdvei priklausančių valstybių teritoriją.

LVAT pirmiausia nustatė, kad SIS reglamentas nustojo galioti nuo 2023 m. kovo 7 d., todėl darė išvadą, kad 2023 m. kovo 6 d. atsakovo priimtiems šioje byloje ginčytiems Sprendimams taikytinos SIS reglamento 24 straipsnio nuostatos. Atitinkamai pareiškėjų argumentai, kad atsakovas priėmė ginčytus sprendimus, vadovaudamasis negaliojančia SIS reglamento redakcija, atmesti kaip nepagrįsti.

Vertindama ginčytų Sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą, išplėstinė teisėjų kolegija išaiškino, kad sprendimas uždrausti trečiosios šalies piliečiui atvykti į Lietuvos Respubliką tam tikrą laikotarpį, grindžiamas to asmens keliamo grėsme nacionaliniam saugumui, neturi tapti automatiniu pagrindu įvesti perspėjimą į antrosios

³ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1987/2006 dėl antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) sukūrimo, veikimo ir naudojimo. Aktuali šio reglamento redakcija su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2018/1861.

⁴ 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1861 dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo patikrinimams kertant sieną, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir iš dalies keičiamas bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006.

kartos Šengeno informacinę sistemą. Prieš įvedant tokį perspėjimą, kompetentingoms institucijoms tenka pareiga nustatyti, ar tas atvejis yra adekvatus, atitinkamas ir pakankamai svarbus, kad pateisintų perspėjimo įvedimą, atsižvelgiant į jo poveikį atitinkamo asmens teisėms, bei pateikti tai pagrindžiančius argumentus. Kitaip tariant, kompetentingos institucijos pirmiausia turi įvertinti į SIS II įvedamų perspėjimų atitiktį proporcingumo principui, leidžiančiam užtikrinti subalansuotą santykį tarp siekiamo bendrojo intereso tikslo, t. y. nacionalinio saugumo apsaugos, ir tam tikros asmens teisės ribojimo, kurį nulemtų perspėjimo įvedimas į SIS II. Toks vertinimas implikuoja poreikį atsižvelgti į Sąjungos teisėje garantuojamas pagrindines teises (be kita ko, teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą (Chartijos 7 str.), teisę dirbti (Chartijos 15 str.), laisvę užsiimti verslu (Chartijos 16 str.), teisę į nuosavybę (Chartijos 17 str.) ir įvertinti galimybę taikyti kitas, tas teises mažiau ribojančias priemones, kurios taip pat leistų veiksmingai užtikrinti nacionalinį saugumą.

LVAT laikėsi pozicijos, kad vertinant perspėjimo įvedimo į SIS II proporcingumą, būtina pagrįstai pasverti visus kiekvienoje konkrečioje situacijoje esamus interesus ir teises. Šiame kontekste gali būti reikšmingos aplinkybės, susijusios su atitinkamo asmens gyvenimo Lietuvos Respublikoje ar kitose ES valstybėse narėse teisėtumu ir trukme, tokio asmens šeimos, kultūriniais ir socialiniais ryšiais valstybėse narėse bei kilmės šalyje, asmens vykdoma profesine veikla, disponuojamu nekilnojamoju turtu ir pan. Be to, pastebėta, kad sprendimas uždrausti atvykti į Lietuvos Respubliką tam tikrą laikotarpį ir perspėjimo įvedimas į SIS II turi (gali turėti) skirtingą poveikį atitinkamo asmens teisių suvaržymui. Todėl, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, atitinkami sprendimai turėtų būti motyvuojami atsižvelgiant į individualias aplinkybes. Tai reiškia, kad sprendimas uždrausti atvykti į Lietuvos Respubliką tam tikrą laikotarpį ir sprendimas įvesti perspėjimą į SIS II ne kiekvienu atveju bus grindžiami identiškais motyvais.

Atsižvelgusi į tai, kad ginčytuose Sprendimuose apskritai nebuvo motyvų, atskleidžiančių, ar iš SIS reglamento (su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2018/1861) 21 straipsnio kylanti pareiga vertinti kiekvieno iš pareiškėjų atžvilgiu įvesto perspėjimo į Šengeno informacinę sistemą proporcingumą buvo tinkamai įvykdyta, išplėstinė teisėjų kolegija darė išvadą, jog šios ginčytų Sprendimų dalys negali būti laikomos teisėtomis.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas ir aptartos ginčytų Sprendimų dalys, kuriomis įvestas perspėjimas į SIS II, panaikintos.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1044-789/2024
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03582-2023-8

[Prieiga internete](#)

8.6. Užsieniečių išvykimas iš Lietuvos Respublikos

8.6.4. Draudimas atvykti

Dėl nesumokėtos baudos už administracinį nusižengimą nulemto draudimo atvykti proporcingumo vertinimo

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimo (toliau – Sprendimas), kuriuo nuspręsta uždrausti pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką nuo Sprendimo priėmimo dienos 12 mėnesių, teisėtumo. Sprendimas priimtas atsižvelgus į tai, kad pareiškėjas Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) nutarimu pripažintas kaltu padaręs administracinį nusižengimą, numatytą ANK 436 straipsnio 6 dalyje (atsiliepime nurodyta ANK 415 str. 2 d.) ir jam paskirta administracinė nuobauda (70 Eur bauda), kurios iki nustatyto termino jis nesumokėjo. Kadangi pareiškėjo ilgalaikių socialinių, ekonominių ryšių su Lietuvos Respublika bei šeiminių ryšių su Lietuvos Respublikoje gyvenančiais asmenimis nenustatyta, nesumokėta bauda neviršija 950 Eur, pareiškėjui nustatytas 12 mėnesių nuo ginčyto Sprendimo priėmimo dienos draudimo atvykti į Lietuvos Respubliką laikotarpis.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė. Teismas nustatė, kad pareiškėjas Sprendimo priėmimo dieną nebuvo sumokėjęs paskirtos 70 Eur baudos, todėl darė išvadą, kad Departamentas pagrįstai priėmė Sprendimą ir uždraudė pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką, o nustatytas draudimo terminas nelaikytinas neproporcingu.

LVAT nurodė, kad Sprendime nėra jokių savarankiškų motyvų ir argumentų, kuriais esamomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis būtų grindžiama būtinybė uždrausti pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką, kai UTPJ 133 straipsnio 1 dalis nustato Departamento diskreciją, o ne privalomą elgesio variantą spręsti dėl tokio

pobūdžio sprendimo priėmimo. Atsižvelgęs į nustatytas aplinkybes ir nurodytus argumentus, LVAT darė išvadą, kad nagrinėtu atveju Sprendimas neatitiko VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų reikalavimų, kadangi atsakovas nepagrindė UTPĮ 133 straipsnio 1 dalies taikymo, o priešingos pirmosios instancijos teismo išvados yra nepagrįstos. LVAT požiūriu, nors pareiškėjui nutarimu buvo paskirta administracinė nuobauda (70 Eur bauda), apie kurios sumokėjimą duomenų Departamentas Sprendimo priėmimo dieną neturėjo, ir atsakovas turėjo pagrindą svarstyti galimybę uždrausti pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką ne ilgesniam kaip 5 metų laikotarpiui, tačiau toks sprendimas, nenustačius jokių individualių ir reikšmingų aplinkybių (pvz., ar pareiškėjas buvo informuotas apie nutarimą ir pan.), įvertinus prieš tai aptartas su konkrečiu nagrinėjamu atveju susijusias aplinkybes, laikytinas nepagrįstu. Vertindamas draudimo pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką pagrįstumą, LVAT pažymėjo, kad byloje nebuvo pateikta duomenų, patvirtinančių, jog pareiškėjas praeityje būtų pažeidęs atvykimo ar buvimo Lietuvos Respublikoje sąlygas, sistemingai Lietuvos Respublikoje nesilaiko teisės aktų reikalavimų ir / ar nemoka teisės aktų nustatyta tvarka paskirtų administracinių nuobaudų (piniginių baudų). Vien aplinkybė, kad pareiškėjas, Departamento turimais duomenimis, nebuvo sumokėjęs paskirtos baudos, ir jos pagrindu taikytas draudimas atvykti į Lietuvos Respubliką, nesant duomenų, kad pareiškėjas, informuotas apie priimtą nutarimą ir paskirtą baudą, vengė jį vykdyti, LVAT požiūriu, yra neproporcingas, todėl ginčytas Sprendimas panaikintas kaip nepagrįstas.

2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1432-602/2024

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-10151-2023-8

[Prieiga internete](#)

13. Muitinės veikla

13.9. Kiti su muitinės veikla susiję klausimai

Dėl patikrinimą atlikusios muitinės pareigos patikrinimo ataskaitoje išsamiai aprašyti visus nustatytus pažeidimus, su kuriais siejamas skolos muitinei atsiradimas

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas mokestinis ginčas kilo dėl teritorinės muitinės patikrinimo ataskaitos, kuria pareiškėjas pripažintas solidariu muitinės skolininku. Vietos mokesčių administratorius vertino, kad dalis ne Sąjungos prekių, kurioms buvo įforminta laikinojo saugojimo muitinės procedūra ir kurios buvo atgabentos laikinai saugoti į pareiškėjui priklausantį muitinės sandėlį, buvo neteisėtai paaimtos iš muitinės priežiūros.

Pirmosios instancijos teismas teritorinės muitinės ir mokestinį ginčą nagrinėjusių institucijų sprendimus panaikino, iš esmės konstatavęs, kad ginčyta ataskaita neatitiko Viešojo administravimo įstatymu individualaus administracinio akto turiniui keliamų reikalavimų. Šis teismas iš esmės vertino, kad ataskaitos nustatomojoje dalyje aprašius tik 4 pažeidimus iš 77 buvo pažeisti minėto įstatymo ir Muitinės vykdomy patikrinimų atlikimo taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento generalinio direktoriaus 2008 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 1B-407, reikalavimai tokio sprendimo turiniui.

Tačiau šiuo klausimu įvertinusi ataskaitos turinį, LVAT teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad vietos mokesčių administratorius savo poziciją dėl ginčo muitinės procedūrų pažeidimų grindė išimtinai aplinkybe, kad nesutampa duomenys apie prekių kiekį (svorį), nurodyti su laikinuoju saugojimu susijusiuose dokumentuose ir išgabenimo iš muitinės sandėlio dokumentuose, taip pat aplinkybe, kad ginčo muitinės sandėlyje šių prekių likučių nebuvo rasta. Konkrečiai ataskaitoje buvo nurodyta, kad pareiškėjo ir jo kontrahento pateiktuose prekių išleidimo iš laikino saugojimo dokumentuose buvo nurodyti mažesni prekių kiekiai (svoriai) nei nurašyta muitinės sandėlio apskaitoje arba šioje apskaitoje nurašytos prekės apskritai nebuvo nurodytos minėtuose išgabenimo dokumentuose, t. y. konstatuotus muitų teisės pažeidimus vietos mokesčių administratorius grindė tik minėtų duomenų nesutapimu.

Tai, kaip akcentavo LVAT, be kita ko, reišė, kad ataskaitoje nurodyti (galimi) muitų teisės pažeidimai, buvo grindžiami iš esmės identiškomis aplinkybėmis – duomenų atitinkamuose dokumentuose nesutapimu, kurių kiekvieno atskiras ir detalus aptarimas akivaizdžiai būtų perteklinis ir iš esmės (kaip buvo matyti iš 4–ių atskirai ataskaitoje aptartų atvejų) apsiribotų tų pačių duomenų, kurie nurodyti, be kita ko, jos 2 priede, pakartojimu. Ataskaitos nustatomojoje dalyje atskirai aptarti 4–i konkrečių pažeidimų atvejai buvo pakankami atskleisti ir leido suprasti teritorinės muitinės poziciją bei vertinimą ir dėl likusių pažeidimų, o ataskaitos 2 priede, į kurį pateikiamos nuorodos jos nustatomojoje dalyje, pateiktoje lentelėje leido aiškiai ir pagal kiekvieną konkrečią

muitinės procedūrą lengvai identifikuoti reikšmingus (faktinius) duomenis, kuriais teritorinė muitinė grindė savo poziciją.

Šiomis aplinkybėmis LVAT sprendė, kad nagrinėtu atveju nebuvo pagrindo konstatuoti, jog ataskaita neatitiko jos priėmimo metu galiojusios Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimų. LVAT taip pat atskirai nevertino galimo minėtų Taisyklių pažeidimo, nes net ir pripažinus, kad ataskaitos turinys formaliai neatitinka reikalavimo aptarti kiekvieną pažeidimą atskirai, toks poįstatyminio akto nuostatos nesilaikymas, esant tokioms aplinkybėms, kokios buvo susiklosčiusios apžvelgiamoje byloje, negalėtų būti pripažintas esminiu, sudarančiu (savarankišką ir pakankamą) pagrindą šį aktą pripažinti nepagrįstu ir jį dėl to panaikinti.

LVAT grąžino pareiškėjo skundą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2024 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1227-821/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03963-2020-8

[Prieiga internete](#)

15. Žemės teisiniai santykiai

15.4. Žemės servitutai

Dėl žemės sklypo savininko teisės būti išklaustyta užtikrinimo prieš kompetentingam subjektui administraciniu aktu nustatant servitutą šiame sklype

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl Nacionalinės žemės tarnybos (toliau – NŽT) teritorinio skyriaus sprendimo, kuriuo buvo nustatytas servitutas pareiškėjams priklausančiame žemės sklype. Teismui pateiktame skunde, be kita ko, nurodyta, kad jiems nebuvo pranešta apie kelio servituto nustatymą, nebuvo suteikta teisė dėl to duoti paaiškinimus, būti išklaustytiems, nebuvo suteikta galimybė jį apskusti ir spręsti kompensacijos gavimo iš gretimo žemės sklypo savininkų klausimą.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjų skundą atmetė.

LVAT pirmiausia priminė, kad teisė būti išklaustyta bet kuriam asmeniui užtikrina galimybę vykstant administracinei procedūrai iki sprendimo, galinčio neigiamai paveikti jo interesus, priėmimo tinkamai pareikšti savo nuomonę; teisė būti išklaustyta turi būti užtikrinama per bet kurią administracinę procedūrą, kai gali būti priimtas nepalankus sprendimas; šios teisės turi būti paisoma, net jei taikytinuose teisės aktuose toks formalumas aiškiai nenumatytas. Viena vertus, teisė išklaudyti reiškia užtikrinti, kad asmuo turėtų deramą, realią, veiksmingą nuomonės, informacijos pateikimo galimybę iki sprendimo priėmimo, nepaisant to, ar minimas reikalavimas teisės aktuose numatytas ar ne, kita vertus, pakankamas informacijos gavimas administracijai leidžia ištirti bylos medžiagą taip, kad ji priimtų sprendimą žinodama visas bylos aplinkybes, jog suinteresuotasis asmuo prireikus galėtų tinkamai įgyvendinti savo teisę pateikti skundą, užtikrinti geresnę savo gynybą.

Atsižvelgusi į ginčyto įsakymo turinį ir pobūdį, kuris pagrindė, kad juo buvo daroma įtaka pareiškėjų nuosavybės teisėms ir jų gerbimui, LVAT teisėjų kolegija darė išvadą, kad tokio klausimo svarba akivaizdžiai reikalavo, jog pareiškėjai administracinėje procedūroje dėl servituto nustatymo administraciniu aktu būtų išklaudyti.

Teisėjų kolegija, nustačiusi, kad pareiškėjai neturėjo realios ir veiksmingos galimybės pareikšti savo nuomonės dėl servituto nustatymo administraciniu aktu NŽT, o pastaroji – atitinkamai netyrė ir nesiaiškino pareiškėjų ginčo nagrinėjimo teisme metu pateiktų aplinkybių, kuriomis grindžiama, kad servituto nustatymas administraciniu aktu nėra būtinas, toks servitutas, kurį planuojama nustatyti, negali būti nustatytas administraciniu aktu, konstatavo, jog pareiškėjų teisė į gerą administravimą, jų teisė būti išklaudytiems administracinės procedūros dėl servituto nustatymo administraciniu aktu metu iki administracinio akto, galinčio neigiamai paveikti pareiškėjų interesus, susijusius su jų nuosavybės teisių naudojimu ir valdymu, priėmimo, buvo pažeistos.

LVAT panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą – panaikino ginčytą NŽT teritorinio skyriaus įsakymą, pripažinęs, jog jis yra neteisėtas dėl to, kad jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą.

2024 m. balandžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-94-575/2024

Teismo proceso Nr. 3-62-3-03530-2021-0

[Prieiga internete](#)

17. Statyba

17.3. Statybą leidžiantys dokumentai

17.3.1. Statybą leidžiančio dokumento išdavimas

Dėl prievolės mokėti savivaldybių infrastruktūros plėtros įmoką prašant išduoti statybą leidžiantį dokumentą, kai specialieji reikalavimai statiniui išduoti iki įsigaliojant šią įmoką nustačiusiam teisiniam reguliavimui

Nagrinėtoje byloje pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – Administracija) sprendimą, kuriuo jam atsakyta į prašymą dėl savivaldybių infrastruktūros plėtros įmokos (toliau – Sprendimas). Pareiškėjas nurodė, kad specialieji reikalavimai statiniui buvo išduoti 2020 m. gruodžio 18 d., t. y. iki įsigaliojant Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymui (toliau – Įstatymas), todėl, vadovaujantis Statybos įstatymo 24 straipsnio 24 dalies nuostata, jog statinio projektai turi atitikti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo tą dieną, kai buvo išduoti specialieji reikalavimai, Administracija pagal pareiškėjo prašymą išduodama statybos leidimą privalėjo remtis specialiujų reikalavimų išdavimo metu galiojusiais teisės aktais.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė, kadangi nustatė, jog pareiškėjas pirmą kartą su prašymu išduoti statybą leidžiantį dokumentą į Administraciją kreipėsi 2020 m. gruodžio 29 d., tačiau jo prašymas buvo atmestas, ir šio sprendimo teisės aktų nustatyta tvarka pareiškėjas neginčijo. Naują prašymą išduoti statybą leidžiantį dokumentą pareiškėjas Administracijai pateikė 2022 m. kovo 16 d., t. y. po Įstatymo įsigaliojimo, o ginčui aktualus teisinis reguliavimas statytojo prievolės mokėti infrastruktūros plėtros įmoką atsiradimą sieja būtent su kreipimusi į savivaldybės administraciją su prašymu išduoti statybą leidžiantį dokumentą, todėl teikdamas pastarąjį prašymą pareiškėjas turėjo vadovautis galiojančiomis Įstatymo normomis. Teismas nenustatė sąlygų, kurioms esant pareiškėjas turėtų būti atleidžiamas nuo infrastruktūros plėtros įmokos.

Nors pareiškėjas teigė, kad veiksmus, susijusius su statybos leidimo gavimu, jis atliko dar iki Įstatymo įsigaliojimo, LVAT teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo vertinimui, jog pareiškėjo 2020 m. gruodžio 29 d. pateiktas prašymas išduoti statybą leidžiantį dokumentą nebuvo priimtas. Pareiškėjas atsakovo sprendimo nepriimti šio jo prašymo įstatymų nustatyta tvarka neskundė, ir statybą leidžiančio dokumento išdavimo procesas pasibaigė. Taigi, pareiškėjui 2022 m. kovo 16 d. pateikus naują prašymą išduoti statybą leidžiantį dokumentą, t. y. iš naujo prasidėjus statybą leidžiančio dokumento gavimo procesui, atsakovas neturėjo jokio pagrindo vadovautis iki 2021 m. sausio 1 d. galiojusiu teisiniu reguliavimu, todėl pagrįstai Sprendime pareiškėjui nurodė, kad jis turi mokėti infrastruktūros plėtros įmoką ir pateikti sumokėjimą patvirtinantį dokumentą.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2024 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-143-556/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02669-2022-2

[Prieiga internete](#)

26. Asmens duomenų teisinė apsauga

Dėl BDAR netaikymo, kai pokalbis telefonu įrašomas asmeniniais tikslais

Byloje ginčas kilo dėl Inspekcijos 2021 m. rugpjūčio 26 d. sprendimo (toliau – Sprendimas) 1 punkto, kuriuo trečiojo suinteresuoto asmens J. D. skundo dalis dėl teisės gauti informaciją apie asmens duomenų tvarkymą pripažinta pagrįsta ir, vadovaujantis BDAR 58 straipsnio 2 dalies 1 d punktu, pareiškėjui T. L. pateiktas nurodymas suteikti J. D. informaciją apie jos asmens duomenų tvarkymą, kaip tai numatyta BDAR 13 straipsnyje, bei informuoti apie tai Inspekciją, taip pat dėl skundžiamų 2021 m. rugsėjo 3 d. ir 2021 m. spalio 19 d. raštų dalių, prašymo įpareigoti Inspekciją atlikti veiksmus bei reikalavimo priteisti neturtinę žalą teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, jog, nors J. D. bendravo su pareiškėju telefonu kaip UAB „Cgates“ atstovė, tačiau vien tai, kad asmuo veikia juridinio asmens vardu, nereiškia, kad tokiu atveju asmuo visiškai praranda teisę į duomenų apsaugą ir jokia apsauga jam nėra ir negali būti taikoma. Teismo vertinimu, nepaisant to, jog nagrinėjamu atveju pareiškėjas įrašė telefoninį pokalbį teisėtai, tačiau nebuvo įgyvendinta J. D. teisė būti informuotai apie asmens duomenų tvarkymą, susijusį su telefoninio pokalbio įrašymu.

Nagrinėtu atveju nustatyta, kad J. D., kaip juridinio asmens (UAB „Cgates“) atstovė, skambino pareiškėjui T. L. dėl paslaugų teikimo sutarties su UAB „Cgates“ pratęsimo. UAB „Cgates“ atstovė pokalbio pradžioje nurodė, kad „dėl kokybės pokalbį įrašysime“. Pareiškėjas pokalbio metu taip pat nurodė: „<...> šitas pokalbis yra įrašomas tiek iš jūsų, tiek iš mano pusės“ (7 min. 25 s.). UAB „Cgates“ atstovė tęsė pokalbį.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi byloje surinktus įrodymus, konstatavo, kad nagrinėtu atveju buvo pagrindas taikyti BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkte įtvirtintą išimtį, pripažįstant, kad šiuo atveju pareiškėjas tvarkė duomenis (įrašė telefoninį pokalbį) kaip fizinis asmuo asmeniniais tikslais. Pagal BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punktą BDAR netaikomas asmens duomenų tvarkymui, kai duomenis (taip pat ir vaizdo duomenis) tvarko fizinis asmuo, užsiimdamas išimtinai asmenine ar namų ūkio veikla.

BDAR 13 straipsnio 1–2 dalyse įtvirtinta, kokia informacija turi būti pateikta, kai duomenys renkami iš duomenų subjekto. Konstatavus, kad pareiškėjas tvarkė duomenis asmeniniais tikslais, BDAR nuostatos netaikomos, todėl pareiškėjui nekilo pareiga pateikti trečiajam suinteresuotam asmeniui J. D. informaciją apie jos duomenų tvarkymą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija darė išvadą, kad ginčijamo Sprendimo 1 punktas, kuriuo pareiškėjui nurodyta suteikti J. D. informaciją apie jos asmens duomenų tvarkymą, kaip tai numatyta BDAR 13 straipsnyje, ir apie nurodymo įvykdymą raštu informuoti Inspekciją, yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl naikintinas.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjo skundas tenkintinas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas, tenkinant pareiškėjo skundą iš dalies, panaikinant Sprendimo 1 punktą ir atmetant kitą pareiškėjo skundo dalį.

2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-68-789/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03176-2021-5

[Prieiga internete](#)

27. Visuomenės informavimas

27.1. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos sprendimai

Dėl Kelių eismo taisyklių pažeidėjos nuotraukų paviešinimo

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gruodžio 13 d. nutartimi (administracinė byla Nr. eP-67-502/2023) atnaujintas procesas administracinėje byloje Nr. eA-205-556/2023, užbaigtoje Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 17 d. nutartimi.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, atnaujindamas bylos procesą ABTĮ 156 straipsnio 2 dalies 10 punkte nurodytu pagrindu, nurodė, jog įvertinus Visuomenės informavimo įstatymo (toliau – VIĮ) 14 straipsnio 3 dalies nuostatas dėl išimties taikymo, kada informacija apie privatų gyvenimą gali būti skelbiama be žmogaus sutikimo, yra pagrindas spręsti, jog bylą nagrinėję teismai galėjo netinkamai, t. y. plečiamai aiškinti minėtos teisės normos nuostatos prasmę, konstatuodami, jog nagrinėjamu atveju egzistavo visuomenės interesas dėl trečiojo suinteresuoto asmens atvaizdo paviešinimo, kadangi ši teisės norma galimybę be asmens sutikimo skleisti privačią jo informaciją sieja su įstatymų pažeidimu ar nusikalstamų veikų atskleidimu, o visuomeninę reikšmę turinčios privačios informacijos atskleidimas minimoje normoje siejamas su viešųjų asmenų privataus gyvenimo aplinkybių atskleidimu, nors nagrinėjamoje byloje nėra duomenų, kad trečiasis suinteresuotas asmuo yra viešasis asmuo.

Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į aktualią Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Europos Žmogaus Teisių Teismo, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, taip pat pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju trečiasis suinteresuotas asmuo nebuvo viešasis asmuo ginčo publikacijos skelbimo metu galiojusios VIĮ 2 straipsnio 78 dalies prasme (tai nustatyta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 17 d. nutartyje), byloje nėra pateikti duomenys, jog iki

publikacijos paskelbimo šis asmuo siekė viešumo, pareiškėjas byloje nėra nurodęs jokių teisiškai pagrįstų argumentų, dėl kurių buvo būtina visuomenei žinoti, kaip atrodo Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) pažeidėja (trečiasis suinteresuotas asmuo) ir kad šio asmens atvaizdo paviešinimas atgrasytų kitus asmenis nuo KET pažeidimų (vairavimo neblaiviems). Taip pat pažymėta, kad paskelbta 10 nuotraukų ir tik keliose iš jų šis asmuo nufotografuotas automobilyje už vairo, o kitose nuotraukose šis asmuo yra gatvėje, prie policijos automobilio, be to, tiek fotografavimo metu, tiek nuotraukų publikavimo metu šis asmuo nebuvo pripažintas kaltu už transporto priemonės vairavimą esant neblaiviam. Iš byloje surinktų įrodymų matyti, kad trečiasis suinteresuotas asmuo nebuvo davęs sutikimo fotografuoti ir publikuoti nuotraukas.

Nagrinėjamu atveju publikacijoje nebuvo analizuojamos ir vertinamos aplinkybės, susijusios su saugumo užtikrinimu keliuose, nebuvo pasisakoma apie tai, kad trečiasis suinteresuotas asmuo sistemingai ir piktybiškai pažeidinėja KET. Pati publikacija, kurioje pateikta informacija apie policijos reido metu nustatytas KET pažeidėjas, iš esmės atskleidžia tik informaciją, jog patikrinimo metu „įkliuvo dvi merginos“, o nuotraukos iliustruoja šią publikaciją, kurios turinys neleidžia daryti išvados, jog pažeidėjos (trečiojo suinteresuoto asmens) nuotraukų paskelbimas prisidėjo prie viešos diskusijos dėl bendrojo intereso (kelių eismo saugumo didinimo ar pan.), jog plačiai visuomenei interneto portale turėjo būti atskleista, kaip atrodo pažeidėja, t. y. kad buvo teisėtas ir pagrįstas visuomenės interesas žinoti, kaip atrodo trečiasis suinteresuotas asmuo. Dėl to vertinta, kad šiuo atveju trečiojo suinteresuoto asmens nuotraukų publikavimu iš esmės buvo siekta patenkinti visuomenės smalsumą ir / ar pritraukti skaitytojų dėmesį, jog būtų patenkintas viešosios visuomenės informavimo priemonės komercinis interesas, nebuvo būtinybės publikuoti trečiojo suinteresuoto asmens nuotraukų siekiant perteikti visuomenei informaciją apie policijos reido metu įkliuvusias neblaivias vairuotojas, pačios nuotraukos neturėjo jokios realios informacinės vertės. Publikacijos (be nuotraukų su trečiojo suinteresuoto asmens atvaizdu) tikslas galėjo būti pasiektas ir neatskleidus trečiojo suinteresuoto asmens privačių duomenų.

Apibendrinant pripažinta, kad ginčyto sprendimo išvada, jog trečiojo suinteresuoto asmens nuotraukų paskelbimas pažeidė šio asmens teisę į privatumą, pareiškėjas nesilaikė VIĮ 14 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų reikalavimų, yra teisinga, tinkamai pagrįsta nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis ir teisės aktų nuostatomis. Dėl to Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 17 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-205-556/2023 nepagrįstai buvo palikta galioti pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, kuria panaikintas ginčyto sprendimo rezoliucinės dalies 2 punktą (jo dalis) dėl VIĮ 14 straipsnio 1 ir 2 dalių pažeidimo, konstatuojant, jog egzistuoja VIĮ 14 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtis, kai galima skelbti informaciją apie asmens privatų gyvenimą (atvaizdą) be šio asmens sutikimo.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1045-520/2024
Teismo proceso Nr. 3-61-3-01255-2021-1

[Prieiga internete](#)

29. Nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansinė parama

29.7. Nacionalinė parama

Dėl įmonės, kurios vienintelis akcininkas yra savivaldybė, nelaikymo tinkamu pareiškėju subsidijai nuo COVID-19 nukentėjusioms įmonėms gauti

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) sprendimo, kuriuo netenkinta pareiškėjo UAB „Druskininkų sveikatinimo ir poilsio centras AQUA“ paraiška dėl subsidijos nuo COVID-19 nukentėjusioms įmonėms skyrimo, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, jog pareiškėjas neatitiko būtinosios sąlygos, nustatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. 24 patvirtinto Priemonės „Subsidijos nuo COVID-19 nukentėjusioms įmonėms“ lėšų skyrimo ir administravimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 4.1 papunktyje, kuriame nustatyta, kad įmonė – ekonominę veiklą vykdančias juridinis asmuo (išskyrus valstybės ir savivaldybių įmones ir įmones, kuriose 25 procentus (kultūros sektoriaus įmonių atveju – 50 procentų) ir daugiau įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimą įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba 25 procentus (kultūros sektoriaus įmonių atveju – 50 procentų) ir daugiau įmonės dalyvių balsų tiesiogiai ar netiesiogiai (pagal balsavimo sutartį, balsavimo teisės perleidimo sutartį, įgaliojimą ar kitu pagrindu) atskirai arba kartu turi valstybė ir (ar) savivaldybė), kurio metinės pajamos 2019 m. neviršijo 50 000 000 Eur

(penkiasdešimt milijonų eurų) arba turto balansinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d. neviršijo 43 000 000 Eur (keturiasdešimt trijų milijonų eurų); vertinant metinių pajamų ir turto balansinės vertės ribas, įtraukiami atitinkami su juridiniu asmeniu susijusių ir Lietuvoje veikiančių įmonių duomenys.

LVAT pažymėjo, jog Aprašo 15 punkto nuostata imperatyviai įpareigoja VMI įvertinti, ar siekianti gauti subsidiją įmonė atitinka Aprašo 4.1 papunktyje nurodytą įmonės apibrėžtį. VMI tinkamai įvykdė šį reikalavimą bei pagrįstai nustatė, jog vienintelis UAB „Druskininkų sveikatinimo ir poilsio centras AQUA“ akcininkas yra Druskininkų savivaldybė, todėl pareiškėjas neatitiko vienos būtinosios sąlygos, numatytos Aprašo 4.1 papunktyje. Pareiškėjo vertinimas pagal kitus Apraše numatytus kriterijus nebebuvo tikslingas.

Atmesdamas pareiškėjo prašymą kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu iširti, ar Aprašo 4.1 papunkčio nuostata neprieštaruoja Konstitucijos 46 straipsnio 4 daliai, saugančiai sąžiningos konkurencijos laisvę, LVAT nurodė, kad pagal Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 straipsnio 1 dalį vidutinė įmonė – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. eurų; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. eurų. Šio straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad įmonės gali deklaruoti esančios vidutinės, mažos ar labai mažos įmonės nuo jų įregistravimo Juridinių asmenų registre. Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 straipsnio 11 dalyje nurodyta, kad įmonė nepriskiriama vidutinei, mažai ar labai mažai įmonei, jeigu 25 proc. ir daugiau įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimą įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba 25 proc. ir daugiau įmonės dalyvių balsų tiesiogiai ar netiesiogiai (pagal balsavimo sutartį, balsavimo teisės perleidimo sutartį, įgaliojimą ir pan.) atskirai arba kartu turi valstybė ir (ar) savivaldybė, išskyrus atvejus, kai ne mažiau kaip 25 ir ne daugiau kaip 50 proc. įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimą įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba ne mažiau kaip 25 ir ne daugiau kaip 50 proc. visų įmonės dalyvių balsų tiesiogiai ar netiesiogiai (pagal balsavimo sutartį, balsavimo teisės perleidimo sutartį, įgaliojimą ir pan.) turi šio straipsnio 15 dalies 1–4 punktuose nurodyti investuotojai. Europos Komisija 2020 m. kovo 19 d. komunikate „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“, be kita ko, nustatė pagal Europos Sąjungos taisyklės valstybių narių galimybes užtikrinti įmonių, ypač mažųjų ir vidutinių įmonių, kurioms šiuo laikotarpiu staiga pritrūko lėšų, likvidumą ir galimybes gauti finansavimą, kad jos galėtų atsigauti. Komunikato tikslas – nustatyti sistemą, pagal kurią valstybės narės galėtų remti įmones, patiriančias sunkumų dėl COVID-19 protrūkio, kartu išlaikant Europos Sąjungos vidaus rinkos vientisumą, užtikrinant vienodas sąlygas. Taigi Komunikatas yra orientuotas į mažųjų ir vidutinių įmonių, patiriančių sunkumų dėl COVID-19 protrūkio, rėmimo sistemos nustatymą.

LVAT atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2024 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-185-525/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02340-2021-7

[Prieiga internete](#)

34. Tabako ir alkoholio kontrolė

34.2. Alkoholio kontrolė

Dėl prekybos alkoholiniais gėrimais apribojimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Palangos miesto savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) sprendimų, kuriais pareiškėjams buvo apribota prekyba alkoholiniais gėrimais, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjų skundo netenkino, dėl ko pareiškėjai pateikė apeliacinį skundą.

Nagrinētu atveju nustatyta, kad Tarybos sprendimo projektas „Dėl prekybos alkoholiniais gėrimais uždraudimo“ Reglamento nustatyta tvarka nebuvo įtrauktas į Tarybos posėdžio dienotvarkę pagal 2022 m. lapkričio 24 d. Palangos miesto savivaldybės mero potvarkį Nr. M1-22 „Dėl 9-ojo šaukimo Palangos miesto savivaldybės tarybos 43-ojo posėdžio“, tačiau Reglamento 35 punkte nustatyta tvarka užregistruotas 2022 m. lapkričio 30 d., tą pačią dieną projektas skubos tvarka svarstytas Tarybos komitetuose.

Teisėjų kolegija nurodė, kad Palangos miesto savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Palangos miesto savivaldybės tarybos 2020 m. lapkričio 4 d. sprendimu Nr. T2-217 (toliau – Reglamentas), 34 punkte įtvirtinta, jog tarybos posėdžio laiką, vietą, jo darbotvarkę ir jame svarstysimus klausimus meras tvirtina savo potvarkiu; potvarkis yra paskelbiamas vietinės spaudos leidinyje, su kuriuo savivaldybės administracija yra sudariusi sutartį; ne vėliau kaip prieš 3 (tris) darbo dienas iki tarybos posėdžio tarybos

posėdžio darbotvarkė paskelbiama interneto svetinėje www.palanga.lt. Reglamento 35 punkte nurodyta, jog tarybos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta ar pakeista tarybos sprendimu, komiteto, komisijos, frakcijos ar 1/3 dalyvaujančių posėdyje tarybos narių siūlymu, jei dėl šių siūlymų parengti sprendimų projektai yra suderinti su Juridinio ir personalo skyriaus specialistu bei Bendrojo skyriaus savivaldybės kalbos tvarkytoju ir įregistruoti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki tarybos posėdžio pradžios.

Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjų galimybės susipažinti su skubos tvarka į Tarybos dienotvarkę įtrauktu projektu buvo itin ribotos, o pareiškėjams nesudarius galimybės pateikti paaiškinimus, buvo priimtas nepakankamai motyvuotas proporcingumo požiūriu sprendimas, kuriuo vienai prekybos vietai draudimas prekiauti alkoholiu pirmiausia nustatytas ne 1 metų (12 mėnesių) ar kitokiam, bet iškart 2 metų (24 mėnesių) laikotarpiui.

Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad savivaldybių tarybos, siekdamos užtikrinti viešąją tvarką ir visuomenės saugumą ir įvertinusios prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, asociacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, turi teisę riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, nustatyti vietas ir (ar) teritorijas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Šiuo klausimu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas priminė, kad jo praktikoje ne kartą konstatuota, jog Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 9 dalyje minima informacija dar nėra besąlyginis pagrindas savivaldybių taryboms priimti sprendimą dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo ar atsisakymo išduoti licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Tai ne imperatyvi norma, bet savivaldybės diskrecija, todėl kiekvienu atveju savivaldybės tarybos sprendimas dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo ar atsisakymo išduoti licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turi būti motyvuotas.

Atsižvelgiant į Tarybai suteiktą diskreciją ir į tai, kad Alkoholio kontrolės įstatymo nuostatose nėra tiesiogiai įtvirtintas konkretus (minimalus, maksimalus ar kitoks) terminas (konkreči trukmė), kuriam savivaldybės tarybos sprendimu gali būti nustatytas prekybos alkoholiniais gėrimais uždraudimas, pareiga motyvuoti sprendimus, kuriais skiriama konkreti sankcija, yra ypač svarbi. Reikia pažymėti, kad sprendimo skirti sankciją motyvavimas turi leisti kilus administraciniam ginčui teismui įvertinti, ar minėtas sprendimas atitinka proporcingumo principą, taip pat patikrinti, ar skiriant ekonominę sankciją atsakovas teisingai įvertino ne tik sankcijos proporcingumą, bet ir jos veiksmingumą ir atgrasomąjį pobūdį. Taigi iš ginčijamo administracinio sprendimo motyvų turi būti pakankamai aiškiai matyti atsakovo taikyti argumentai sankcijos dydžiui nustatyti.

Prekybą alkoholiniais gėrimais apribojantį sprendimą nuspręsta panaikinti, atsižvelgiant į tai, kad Palangos miesto savivaldybės taryba, priimdama vieną sprendimą, nustatyto draudimo laikotarpį siejo su kitomis nei Alkoholio kontrolės įstatyme numatytos aplinkybėmis (prielaida, jog pastatas per 2 metus bus suremontuotas ir pakeista jo paskirtis), pareiškėjai nebuvo iš anksto informuoti apie priimamą sprendimą, sprendimas tiek, kiek tikslui pagal Alkoholio kontrolės įstatyme numatytus pagrindus (atitinkamą policijos informaciją ir gyventojų nusiskundimą) pasiekti prekybos vietai pirmiausia nustatytas ne 1 metų (12 mėnesių) ar kitoks, bet iškart 2 metų (24 mėnesių) laikotarpis, buvo nepakankamai motyvuotas proporcingumo požiūriu. Tais pačiais motyvais panaikintas ir kitas sprendimas dėl licencijavimo verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais galiojimo sustabdymo.

Šiomis aplinkybėmis pabrėžta ir tai, jog pareiškėjų skundai tenkinami ne dėl to, kad atsakovas netinkamai nustatė pažeidimus, o dėl netinkamai motyvuotos taikytinos poveikio priemonės. Todėl skundžiamo sprendimo naikinimas negali būti aiškinamas kaip paties pažeidimo, kuris byloje įrodytas neabejotinai grėsmingą viešosios tvarkos pažeidimų ir pareigūnų iškvietimų atitinkamoje vietoje tendenciją patvirtinančia statistine medžiaga, paneigimas.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas.

2024 m. balandžio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-656-821/2024

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-00022-2023-6

[Prieiga internete](#)

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams netinkamo žaislo

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nutarimą, kuriuo nustatytas Produktų saugos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies pažeidimas dėl žaislo malūnsparnio su saldinais tiekimo į Lietuvos rinką, kurio mechaninės ir fizikinės savybės neatitinka produktų saugos reikalavimų žaislams, skirtiems jaunesniems kaip 3 metų amžiaus vaikams, ir skirta 1 325 Eur bauda. Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą.

LVAT teisėjų kolegija atsižvelgė į Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/48/EB įtvirtintą tikslą vengti piktnaudžiavimo įspėjimais, kuriais siekiama apeiti taikomus saugumo reikalavimus (vienas iš tokių atvejų ir yra būtent tada, kai įspėjama, jog žaislas netinkamas jaunesniems kaip 36 mėnesių amžiaus vaikams), taip pat į tai, kad nepaisant nurodyto įspėjimo, kad žaislas netinka vaikams iki 36 mėnesių (3 metų), atsižvelgus į žaislo savybes priskirtinas būtent prie žaislų, skirtų ir jaunesniems kaip 36 mėnesių (3 metų) vaikams, ir sutiko su Tarnybos nustatytu pažeidimu. Vertindama pareiškėjui skirtos baudos dydį, teisėjų kolegija sprendė ją esant proporcingą padarytam pažeidimui, ir atkreipė dėmesį, kad žaislas buvo parduotas 2520 kartų, todėl procesas buvo tęstinis, be to, produkto patekimo į rinką pasekmės nėra būtinos, privalu konstatuoti tik pavojingo produkto patekimo į rinką faktą, todėl ta aplinkybė, jog nuo į rinką pateikto žaislo vartotojai nenukentėjo, nebuvo laikyta lengvinančia pareiškėjo atsakomybę.

Pareiškėjo apeliacinis skundas buvo atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2024 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-133-556/2024

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01994-2021-1

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

42. Administracinio proceso principai

42.12. Aktyvus teismas ir tyrimo principas

*Dėl reikalavimo proceso šalims suteikti galimybę pasisakyti dėl bylos nagrinėjimo rašytinio proceso tvarka
Dėl teismui tenkančios pareigos aktyviai dalyvauti tiriant įrodymus, kai tarp tų pačių šalių ir iš esmės dėl to paties reikalavimo teisme byla nagrinėjama antrą kartą*

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimo, kuriuo nuspręsta panaikinti pareiškėjui išduotą leidimą nuolat gyventi, nes jo gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad VSD neatliko pareiškėjo grėsmės valstybės saugumui vertinimo, Departamentas neįvertinęs pirmosios instancijos teismo 2023 m. rugsėjo 11 d. sprendime pateiktų teismo argumentų dėl pareiškėjo keliamos grėsmės valstybės saugumui vertinimo, priėmė ankstesniam neteisėtam ir nepagrįstam Departamento sprendimui analogišką sprendimą. Anot teismo, atsakovas padarė nepagrįstas išvadas dėl pareiškėjo (kognityvinių) gebėjimų vykdyti informacijos rinkimo ir perdavimo veiksmus, pasitarnauti Rusijos Federacijos propagandai, todėl ginčytas sprendimas yra formalus, nepakankamai motyvuotas, jo padariniai neproporcingi pareiškėjo individualiai situacijai. Pareiškėjo skundas buvo patenkintas, ginčytas sprendimas panaikintas ir Departamentas įpareigotas pareiškėjo prašymą išnagrinėti iš naujo.

Departamentas ir trečiasis suinteresuotasis asmuo VSD pateikė apeliacinius skundus. Tiek Departamentas, tiek VSD nesutiko ne tik su pirmosios instancijos teismo išvadamis dėl ginčo esmės, bet ir su teismo atliktu įrodymų vertinimu, o VSD nesutikimą su pirmosios instancijos teismo sprendimu grindė dar ir bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme žodiškumo pažeidimu.

LVAT sprendė, kad šiuo konkrečiu atveju nebuvo ABTJ 78 straipsnio 6 dalyje įtvirtintų procesinių prielaidų, kurias nustačius pirmosios instancijos teisme byla galėjo būti nagrinėjama rašytinio proceso tvarka. Pareiškėjui pakeitus procesinę poziciją dėl bylos nagrinėjimo būdo, t. y. prašant bylą nagrinėti nebe žodinio proceso tvarka, o rašytinio proceso tvarka, pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis ABTJ 78 straipsnio 6 dalimi, turėjo nustatyti terminą kitoms proceso šalims, t. y. Departamentui ir trečiajam suinteresuotam asmeniui VSD pareikšti prieštaravimus dėl tokio bylos nagrinėjimo. Pirmosios instancijos teismas tokio termino nenustatęs ir negavęs šių proceso šalių procesinių pozicijų aptariamam klausimui, nepagrįstai nutartimi, be kita ko, nutarė bylą nagrinėti

rašytinio proceso tvarka. Be to, byloje buvo neišspręstas trečiojo suinteresuoto asmens VSD atsiliepime į skundą pateiktas prašymas pripažinti pareiškėjo dalyvavimą teismo posėdyje, bylą nagrinėjant žodinio proceso tvarka, būtinu.

Taip pat LVAT nurodė, kad nors pirmosios instancijos teismas, priimdamas apskųstą teismo sprendimą, be kita ko, vadovavosi Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 11 d. sprendimu, priimtu administracinėje byloje Nr. e12-10970-983/2023, kurioje buvo sprendžiamas Departamento ankstesnio sprendimo, kuriuo buvo išspręstas tas pats klausimas, kuris spręstas ir šioje byloje, ir kurioje dalyvavo tie patys asmenys, kurie dalyvauja ir šioje byloje, teisėtumo ir pagrįstumo, tačiau teismas neprijungė administracinės bylos Nr. e12-10970-983/2023 medžiagos prie šios bylos medžiagos. Be to, nors pirmosios instancijos teismas pats savo sprendime nustatė, jog pareiškėjas pateikė prašymą pakeisti leidimą nuolat gyventi, tačiau nagrinėtos bylos medžiagoje šio prašymo nėra, jis pateiktas į administracinę bylą Nr. e12-10970-983/2023. Šiuo atveju, teismas, neprijungęs prie bylos medžiagos administracinės bylos Nr. e12-10970-983/2023 medžiagos, nagrinėdamas bylą, privalėjo išreikalauti iš Departamento visą medžiagą, kuria jis rėmėsi, priimdamas ginčytą sprendimą, ypač prašymą, kuriuo ir prasidėjo administracinė procedūra dėl pareiškėjui išduoto leidimo nuolat gyventi pakeitimo, pasibaigusi minėto ginčyto sprendimo, kuriuo nutarta panaikinti pareiškėjui išduotą leidimą nuolat gyventi, priėmimu.

LVAT vertinimu, pirmosios instancijos teismas, nepašalinęs prieštaravimų tarp įrodymų, esančių administracinėse bylose, kuriose sprendžiamas tas pats esminis ginčo klausimas ir kuriose dalyvauja tie patys asmenys, pažeidė jam nustatytą pareigą aktyviai dalyvauti tiriant įrodymus, nenustatė visų bylai svarbių aplinkybių, visapusiškai bei objektyviai jų neištyrė. Atitinkamai LVAT sprendė, kad dėl to galėjo būti neteisingai išspręsta byla, todėl egzistuoja pakankamas pagrindas iš dalies tenkinti atsakovo apeliacinį skundą, visiškai tenkinti trečiojo suinteresuoto asmens VSD apeliacinį skundą, panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1391-575/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-09540-2023-8

[Prieiga internete](#)

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.3. Skundo priėmimas ir trūkumų šalinimas

43.3.2. Skundo laikymas paduotu pašalinus trūkumus

Dėl apskundimo termino skaičiavimo, kai pareiškėjui pateikiamas sprendimas be metaduomenų

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) sprendimo, kuriuo pareiškėjui panaikintas leidimas laikinai gyventi (toliau – Sprendimas), laikė nepaduotu per teismo nustatytą terminą nepašalinus teismo nutartimi nustatytų skundo trūkumų.

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad pareiškėjas skunde ginčija Sprendimą, kuriuo panaikintas leidimas laikinai gyventi, tačiau byloje nepateikti minėto Sprendimo metaduomenys, 2024 m. vasario 8 d. nutartimi nustatė pareiškėjui terminą skundo trūkumams pašalinti, t. y. iki 2024 m. vasario 15 d. pateikti duomenis ir juos patvirtinančius įrodymus (jei turi), kada ir koku būdu jam buvo įteiktas skundžiamas Sprendimas; pateikti skundžiamo Sprendimo metaduomenis.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi byloje susiklosčiusią situaciją, pirmiausia pažymėjo, kad Migracijos departamento sprendimo pateikimas be metaduomenų nelaikytinas tinkamu asmens informavimu apie jo atžvilgiu priimtą sprendimą, todėl terminas paduoti skundą dėl Migracijos departamento priimto sprendimo turi būti skaičiuojamas nuo sprendimo su metaduomenimis gavimo. Teisėjų kolegija taip pat manė, kad teismui, sprendžiančiam skundo priėmimo klausimą, nustačius, jog skundas iš esmės atitinka ABTJ nustatytus skundui keliamus reikalavimus, tik nėra pateikti ginčijamo administracinio akto metaduomenys, toks skundo trūkumas nevertintinas kaip esminis trūkumas, trukdantis apibrėžti skundo nagrinėjimo ribas ir išnagrinėti bylą. Šis skundo trūkumas gali būti pašalintas teismui priėmus nagrinėti skundą ir ruošiantis bylą nagrinėti administraciniame teisme (ABTJ 67 str.). Be to, ABTJ 12 straipsnyje įtvirtinta teismo pareiga padėti proceso dalyviams įgyvendinti jų procesines teises suponuoja teismo pareigą būti aktyviam ir pačiam rinkti įrodymus (išreikalauti įrodymus iš kitos šalies, jeigu ji tokiais duomenimis disponuoja). Taigi nagrinėjamu atveju teismas turėjo pagrindą įpareigoti

atsakovą pateikti ginčijamo Sprendimo metaduomenis, nes, kaip matyti iš pareiškėjo pateikto ginčijamo Sprendimo kopijos, jam atsakovas Sprendimą atsiuntė be metaduomenų.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-209-822/2024

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00336-2024-3

[Prieiga internete](#)

43.5. Atsisakymas priimti skundą

43.5.1. Kai skundas nenagrinėtinas ABTJ nustatyta tvarka

43.5.1.1. Aktai ar veiksmai, dėl kurių negalima pateikti skundo administraciniam teismui

Dėl savivaldybės mero potvarkio „Dėl žemės sklypų, skirtų nuosavybės teisėms atkurti, projektavimo proceso Vilniaus miesto savivaldybėje pabaigos“ norminio pobūdžio

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjų skundą, kuriuo buvo prašoma panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės mero 2024 m. sausio 2 d. potvarkį Nr. 955-1/24 „Dėl žemės sklypų, skirtų nuosavybės teisėms atkurti, projektavimo proceso Vilniaus miesto savivaldybėje pabaigos“ (toliau – Potvarkis).

Potvarkiu nustatyta, kad: daugiau laisvos valstybinės žemės, kurioje galėtų būti projektuojami nauji individualiai statybai skirti žemės sklypai nuosavybės teisėms į žemę atkurti, Vilniaus miesto savivaldybėje nėra ir tokių sklypų projektavimas Vilniaus miesto savivaldybėje, įskaitant ir Grigiškių miestą, baigtas; Vilniaus miesto savivaldybėje iki nacionalizacijos buvusių rėžinių kaimų teritorijose ir žemės valdų ribose daugiau laisvos (neužstatytos) bei nepriskirtos valstybės išperkamai žemės nėra ir tokių žemės sklypų projektavimas baigtas; Vilniaus miesto savivaldybėje, įskaitant ir Grigiškių miestą, daugiau laisvos (neužstatytos) natūra grąžintinos bei nepriskirtos valstybės išperkamai valstybinės žemės, kurioje galėtų būti projektuojami žemės sklypai, nėra; žemės sklypų, skirtų nuosavybės teisėms atkurti, projektavimo procesas Vilniaus miesto savivaldybėje, įskaitant ir Grigiškių miestą, yra baigtas; siūloma Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos pagal kompetenciją spręsti nuosavybės teisių į žemę atkūrimo klausimus kitais Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme nustatytais būdais.

Pirmosios instancijos teismas skundžiama nutartimi atsisakė priimti pareiškėjų skundą, konstatavęs, kad Potvarkis yra norminis administracinis aktas, o pareiškėjos nepatenka į ABTJ nustatytų subjektų, galinčių pateikti prašymą teismui dėl norminio akto teisėtumo ištyrimo. Atskirajame skunde pareiškėjos teigė, kad Potvarkis yra individualus administracinis aktas, be to, teismuose yra nagrinėjama keletas bylų, susijusių su Potvarkio taikymu, kuriose dalyvauja pareiškėjos, taigi Potvarkis sukelia joms teises pasekmes.

LVAT teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad Potvarkis yra norminio pobūdžio teisės aktas. Potvarkį priėmė Vilniaus miesto savivaldybės meras, t. y. subjektas, kuris yra kompetentingas priimti norminius teisės aktus, o šio ginčijamo teisės akto forma ir privalomas pobūdis taip pat atitiko norminiams administraciniams aktams taikomus kriterijus.

Potvarkiu nustatyta bendro pobūdžio taisyklė, kuria nutraukiamas žemės sklypų Vilniaus mieste projektavimas nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą (žemę) Vilniaus miesto savivaldybėje, įskaitant ir Grigiškių miestą, atkūrimui natūra ar suteikiant lygiavertį žemės sklypą, ir yra skirtas ratui asmenų, apibūdintų rūšiniais požymiais – asmenims, kuriems nuosavybės teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą (žemę) paminėtu būdu Vilniaus miesto savivaldybėje dar nėra atkurtos. Potvarkiu nustatyta, kad Vilniaus miesto savivaldybėje, įskaitant ir Grigiškių miestą, daugiau laisvos (neužstatytos) natūra grąžintinos bei nepriskirtos valstybės išperkamai valstybinės žemės, kurioje galėtų būti projektuojami žemės sklypai, nėra, ir įgyvendinat šį Potvarkį, suinteresuotų asmenų atžvilgiu galės būti priimami individualūs administraciniai aktai dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo kitais būdais. Teisėjų kolegijos vertinimu, nustatyti teisės akto požymiai leidžia teigti, kad Potvarkis yra norminis administracinis teisės aktas.

Atsižvelgdama į pareiškėjų skunde teismui ir atskirajame skunde nurodytas aplinkybes, kad kituose teismuose yra nagrinėjamos bylos, susijusios su pareiškėjų teisių pažeidimu, teisėjų kolegija pažymėjo, jog pareiškėjos turi teisę prašyti teismų, nagrinėjančių tokias bylas, inicijuoti Potvarkio, kaip norminio administracinio akto, teisėtumo patikrą.

Pirmosios instancijos teismo nutartis palikta nepakeista, o pareiškėjų atskirasis skundas atmestas.

2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-167-415/2024
Teismo proceso Nr. 3-61-3-00364-2024-4

[Prieiga internete](#)

Dėl galimybės skųsti savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą dėl sąrašo teritorijų, kuriose formuojami žemės sklypai piliečiams nuosavybės teisėms į miesto žemę atkurti

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjų skundą, kuriuo buvo prašoma panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – Administracija) direktoriaus įsakymą, kuriuo pakeistas įsakymas dėl Vilniaus miesto teritorijų, kuriose bus formuojami perduodami neatlygintinai nuosavybėn nauji žemės sklypai piliečiams nuosavybės teisėms į miesto žemę atkurti, sąrašo tvirtinimo (toliau – Įsakymas), ir taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę.

Pirmosios instancijos teismas, įvertinęs Įsakymo turinį, nustatė, kad Įsakymas pareiškėjams nesukelia jokių teisinių pasekmių, todėl atsisakė priimti pareiškėjų skundą, kaip nenagrinėtiną ABTĮ nustatyta tvarka.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjai siekia apskųsti (prašo panaikinti) Įsakymą. Teisėjų kolegija nustatė, kad Administracijos direktorius pakeitė Administracijos direktoriaus 2023 m. balandžio 14 d. įsakymą – pakeitė 2 punktu patvirtintą Vilniaus miesto teritorijų, kuriose bus formuojami perduodami neatlygintinai nuosavybėn nauji žemės sklypai piliečiams nuosavybės teisėms į miesto žemę atkurti, sąrašą ir išbraukė iš jo 42, 77, 108, 115, 117, 136, 139, 144 eilutes; pakeitė 3 punktu patvirtintą Suprojektuotų naujų valstybinės žemės sklypų, skirtų nuosavybės teisėms atkurti ir suteikti piliečiams neatlygintinai, sąrašą ir išbraukė iš jo 26, 27, 29, 30, 31 eilutes. Įsakymo 2 punktu Administracijos direktorius nustatė, kad daugiau laisvos valstybinės žemės, kurioje galėtų būti projektuojami nauji individualiai statybai skirti žemės sklypai nuosavybės teisėms į žemę atkurti, Vilniaus miesto savivaldybėje nėra.

Įvertinusi pareiškėjų ketinamo apskųsti Įsakymo turinį ir aptartą teisinį reguliavimą, teisėjų kolegija darė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas nepagrindė, kaip teisės aktų nuostatos ar konkretūs savivaldybės institucijų sprendimai daro (nedaro) įtaką pareiškėjų teisėms ir pareigoms, t. y. nepateikė jokių motyvų dėl išvados, kad Įsakymas pareiškėjams teisinių pasekmių nesukelia. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju skundo priėmimo stadijoje nėra neabejotinai akivaizdu, kad Įsakymas nesukelia pareiškėjams teisinių pasekmių, ir tik būtų nagrinėjant iš esmės būtų galima pagrįstai spręsti dėl Įsakymo pobūdžio bei poveikio pareiškėjų teisių ir pareigų apimčiai.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, o pareiškėjų skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2024 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-100-602/2024
Teismo proceso Nr. 3-61-3-10047-2023-2

[Prieiga internete](#)

43.5.9. Kai skundas paduotas praleidus nustatytą skundo padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas

Dėl privalomos BVK 100 straipsnyje nustatytos išankstinio ginčų dėl baudmių vykdymo sistemos pareigūnų veiksmų ir jų priimtų sprendimų nagrinėjimo ne per teismą tvarkos

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą, kuriuo buvo prašoma panaikinti Lietuvos kalėjimų tarnybos Alytaus kalėjimo (toliau – Kalėjimas) viršininko sprendimą „Dėl nepritarimo individualią veiklą prilyginti darbinei veiklai“ (toliau – Sprendimas) ir Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – Tarnyba) sprendimą „Dėl skundo išnagrinėjimo“ bei įpareigoti Kalėjimą pareiškėjo individualią veiklą prilyginti darbinei veiklai.

Sprendime buvo nurodyta, jog pareiškėjo vykdoma individuali veikla šiuo metu negali būti prilyginama darbinei veiklai, ir jam rekomenduota toliau vykdyti individualią veiklą, siekiant, kad per tris paskutinius mėnesius gautų pajamų vidurkis per mėnesį būtų didesnis; pažymėta, kad šis Sprendimas per vieną mėnesį nuo gavimo dienos gali būti skundžiamas Tarnybos direktoriui BVK 100 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka.

LVAT teisėjų kolegija akcentavo, kad pagal BVK 100 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas viešųjų darbų ir laisvės apribojimo baudmes vykdančių įstaigų pareigūnų veiksmai ir jų priimti sprendimai per vieną mėnesį gali būti

skundžiami Probacijos tarnybos direktoriui, arešto ir laisvės atėmimo bausmes vykdančių įstaigų pareigūnų veiksmai ir jų priimti sprendimai – Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui, o pastarųjų veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo dienos gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.

Siekdama užtikrinti teisinį tikrumą ir aiškumą dėl bausmių vykdymo sistemos pareigūnų veiksmų ir jų priimtų sprendimų apskundimo tvarkos, teisėjų kolegija akcentavo, kad BVK 100 straipsnis turi būti aiškinamas, kaip nustatantis privalomą ikiteisminę administracinių ginčų, susijusių su bausmių vykdymo sąlygomis, nagrinėjimo tvarką. Kiekvienas suinteresuotas asmuo, manantis, kad jo teisės ar laisvės yra pažeistos dėl arešto ar laisvės atėmimo bausmių vykdymo sistemos pareigūnų priimtų sprendimų, pirmiausiai privalo kreiptis su skundu į Tarnybos direktorių. Tarnybai išnagrinėjus klausimą privaloma ikiteisimine tvarka, skundas gali būti teikiamas Regionų administraciniam teismui. Kitoks aiškinimas lemtų nenuoseklumą įgyvendinant ilgą laiką bausmių vykdymo srityje kilusių ginčų sprendimui nuosekliai taikytą dualistinį administracinių ginčų sprendimo modelį, kai ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarka papildoma teisminės gynybos priemonių sistema.

LVAT pabrėžė, kad pareiškėjas skundą dėl Sprendimo administraciniam teismui padavė pasinaudojęs BVK 100 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta tokių ginčų išankstinio nagrinėjimo ne per teismą tvarka ir nepraleidęs BVK 100 straipsnio 2 dalyje nustatyto termino, jį (skundą) nepagrįstai atsisakyta priimti kaip paduotą praleidus nustatytą skundo (prašymo, pareiškimo) padavimo terminą.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, o pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2024 m. balandžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-182-624/2024

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00065-2024-2

[Prieiga internete](#)